

שם ביה"ס:
תיכון מקיף ה' דרכא

ישוב:
אשקלון

תחום הדעת:
מדעי החברה

מס' יחידות לימוד:
5 יחידות לימוד

סמל מוסד:
644450

כותבות התוכנית:

דליה רחמים, ג'ולי
כהן, נתלי בוקריס

התוכנית מבוססת על
תוכנית משפטים
ומגדר של דרכא בגין
גדרה, עם התאמות
נדרשות.

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף א'
תחומי בחירה ורב תחומי

תאריך אישור

יולי 2023

משפטים ומגדר

תוכן עניינים

מאפייני בית הספר והסביבה החברתית תרבותית שלו.....	2
סיבות והנמקות לפיתוח התוכנית וייחודיות התוכנית מול תכניות קיימות	6
היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התוכנית.....	9
כותבות התוכנית וצוות ההוראה.....	10
קהל היעד של התוכנית.....	11
התפיסה הרעיונית של התוכנית.....	11
המטרות הכלליות של התוכנית.....	13
דרכי הוראה- למידה.....	14
דרכי ההערכה.....	15
מפרט התכנים בכיתה י'.....	18
מפרט התכנים בכיתה יא'.....	24
מפרט התכנים בכיתה יב'.....	37
נספח א'- טבלאות ההערכה השוטפת והמסכמת.....	54
נספח ב'- דוגמאות לחלופות הערכה ומחווניים.....	56
ביבליוגרפיה.....	68

א. מאפייני בית הספר והסביבה החברתית – תרבותית שלו

בית הספר מקיף ה דרכא באשקלון (סמל מוסד 644450) הוא בית ספר הנמנה על בתי הספר הממלכתיים במדינת ישראל.

בית הספר נוסד כמקיף החמישי בעיר אשקלון בכ"ב באלול תש"ע, 1/9/2010 ראשיתו כבית ספר צומח, שפתח את שעריו לשכבה אחת, שכבה ז', שמנתה 214 תלמידים בשבע כיתות (שש כיתות רגילות וכיתת חינוך מיוחד אחת). בשנה זו לימדו בבית הספר 20 מורים. בשנת הלימודים תשע"ו סיים את חוק לימודיו בבית הספר המחזור החלוץ של בית הספר, שבוגריו התגייסו לצה"ל ולשירות לאומי.

כבית ספר צומח הצעיר בעיר, התמודד בית הספר במהלך השנים עם אתגרים לצד הזדמנויות. האתגר המשמעותי התמקד בגיוס של כוח הוראה איכותי ובניית התשתיות הן ברובד הפדגוגי והן ברובד החברתי-ערכי, זאת לצד תהליכי בנייה פסיים של המתקנים השונים המהווים בסיס למערך הפדגוגי: ספרייה, חדרי מחשבים, מעבדות, אולם ספורט אודיטוריום ועוד. ראוי לציין, כי ההתמודדות עם המבנה החסר יצרה מוטיבציה והביאה את הצוות לחשיבה יצירתית ולחשיבה מחוץ לקופסה. ההזדמנות שנרקמה הייתה הזדמנות לבשורה חדשה, אשר באה לידי ביטוי בהיותנו פורצי דרך בתחומים שונים ומגוונים, כגון: פתיחת מגמות חדשות, שבירת פרדיגמות בחשיבה על מצוינות ועל שילוב אוכלוסיות מיוחדות בבית הספר, תוך אמונה בהגותו של הרב שלמה קרליבך, כי **כל ילד צריך לפחות מבוגר אחד שיאמין בו**, זו הפכה לניגון של כל רועה ורואה בבית החינוך. נוסיף ונאמר, כי גם כל מורה צריך/ה אמן של הסביבה הפנים ארגונית והחוץ ארגונית.

כיום בית הספר הינו בית חינוך שש שנתי ובו מתחנכים 1650 תלמידים ותלמידות, בבית הספר מלמדים 153 מורים ומורות, אשר זוכים למעטפת תפעולית ומנהלית מ-25 תומכי חינוך (מנהלן, אבות בית, עובדי ניקיון ועובדות ניקיון, חצרן, מזכירות, ספרנית, לבורנטיות וטכנאית מחשבים). קבוצת המלמדים כוללת בעיקר מורים צעירים, בראשית שנות ההוראה. בשנים האחרונות נפתחה שלוחה של מכללת אחוה לקורס ליווי למורים חדשים הנדרש בשנה הראשונה להוראה, הקורס התקיים בבית הספר בשיתוף צוות ההנהלה, והיווה המשך ישיר להסתגלות המורים לבית הספר ולהוראה בכלל.

אפיון אוכלוסיית בית הספר ימצא חסר, ללא תיאור כיתת הוותיקים. ות הפועלת בו מזה כמה שנים, ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו. במשך ארבעה ימים בשבוע מגיעים אל בית הספר גימלאים/יות שחזרו אל ספסל הלימודים. הם לומדים מגוון תחומי דעת על ידי מורים ומורות מצוות בית הספר. בנוסף משתתפים/ות הגימלאים/יות בפעילויות שונות ומגוונות בבית הספר כגון: הצגות, הרצאות, טקסים. לצד פעילויות ייחודיות, סיורים וסדנאות הנבנות במיוחד עבורם.

הגימלאים/יות מרגישים צורך לתרום מעצמם והם מסייעים בהוראה לתלמידים בעלי קושי. מדי שנה, במסגרת התוכנית להתפתחות אישית, נבחרת כיתה שתלמידיה ותלמידותיה חונכים ומלווים את כיתת הזהב. הם מציינים עמה מועדים מיוחדים, חוגגים את החגים ואת ימי ההולדת של הגימלאים/יות וכן כותבים את סיפורי העלייה, סיפורי הילדות ועוד של תלמידי ותלמידות כיתת הזהב. סיפורים אלה מתועדים ומכונסים לאסופה כתובה ומעוצבת ומוענקת להם כשי. מכל האמור עד כה, ניכר כי אוכלוסיית הלומדים ואוכלוסיית המלמדים היא מגוונת הן במישור האקדמי והן במישור החברתי. הרבגוניות ניכרת גם במישור הסוציאקונומי. בית החינוך הוא תצרף רבגוני של דעות, אמונות ותפיסות. התלמידים והתלמידות משובצים בכיתות מופת, כיתות עתודה מדעית טכנולוגית, כיתות אגף שחר, כיתות חינוך מיוחד וכן כיתות רגילות.

תלמידי בית הספר נקלטים בבית ספרנו **משני בתי ספר יסודיים מזינים: נוף ים ב' ומצפה ברנע** אשר שוכנים באזור הצפוני של העיר ובקרבת בית ספרנו אשר הוגדר להם **כבית ספר עגן**. עם זאת יודגש, כי בכל שנה במהלך ארבע השנים האחרונות נקלטים בבית הספר כ-100 תלמידים נוספים שאינם מבתי הספר המזינים, אלא תלמידים מבתי ספר יסודיים אחרים בעיר שביקשו במסגרת בחירת ההורים המבוקרת ללמוד בבית הספר מקיף ה דרכא וקיבלו את האישור לכך.

היעד המרכזי בחטיבת הביניים הוא פיתוח חוסן, מסוגלות ותחושת שייכות ומוגנות שיביא לפניות רגשית ולרווחה נפשית שיאפשרו מיצוי היכולות של כל תלמיד ותלמידה תוך צמצום הפערים במישור החברתי ערכיו במישור הלמידה. הצוות החינוכי שואף לראות כל ילד/ה, ולחולל בבית הספר הגדול שלנו מה שבית ספר קטן מאפשר.

המעבר מחטיבת הביניים לחטיבה העליונה זוכה להתייחסות משמעותית ואיכותית כשמטרת העל היא לשלב כל תלמיד/ה במסלול המתאים ביותר עבורו/ה הן במישור הפדגוגי (בחירת המסלול ומקצועות ההגבר) והן במישור החברתי ערכי (בחירת מסלול התוכנית להתפתחות אישית).

הצוות החינוכי מציע ללומדים שלושה מסלולי למידה והתמחות :

המסלול המדעי: ביולוגיה, כימיה, ביולוגיה.

המסלול העיוני: תיאטרון, מוסיקה, תקשורת, דיפלומטיה בינלאומית, רוסית, ערבית, צרפתית, מדעי החברה.

המסלול הטכנולוגי: אומנויות העיצוב, הנדסת תוכנה, הנדסת מערכות, תחזוקת מערכות, ניהול מלונאי.

במסגרת לימודי ההגבר בכל אחד מתחומי הדעת ניתנת לכל תלמיד ותלמידה ההזדמנות והזכות לבחור את הלמידה המעמיקה ואת פיתוח החקר וההתמחות בתחום העניין שלהם, כל תלמיד/ה מקבלת אפשרות לביטוי של נקודות החזק לצד האפשרות לחיזוק מיומנויות נוספות, כגון : עבודת צוות, חשיבה יצירתית, ניהול הלמידה, השיח הדבור וכדומה.

היעדים המונחים על שולחן העבודה שלנו ועל לוח ליבנו כאנשי חינוך הם :

- א. טיפוח אקלים חינוכי מיטבי תוך הרחבת מעגלי שומרי הסף (מורים, תומכי חינוך, תלמידים ותלמידות והורים) בדגש על תרבות השיח והדיון.
 - ב. חיזוק החוסן האישי והחוסן הארגוני בדגש על תרבות של אהבת המאמץ (התמודדות עם אתגרים והשקעה).
 - ג. העלאת מספר הבוגרים והבוגרות הבוחרים/ות במסלולי התנדבות למכינות ולשנת שירות וכן העלאת מספר הבוגרים והבוגרות הבוחרים/ות מסלולי לוחמה וקצונה.
 - ד. שימור הישגי הלומדים מבחינת אחוזי זכאות לבגרות- בשנת הלימודים תשפ"ב 96% זכאות.
 - ה. העלאת אחוז הבוגרים והבוגרות הזכאים/ות לתעודת בגרות מצטיינת.
- ניתן ללמוד, כי מקיף ה דרכא הינו בית חינוך ערכי המכוון למצוינות ערכית ולימודית. אהבת האדם וכבוד האדם מצויים בלב החשיבה ובלב המעשה. לבית החינוך מלאו 13 שנים וכיצור מתבגר הוא חווה עליות ומורדות עד לייצובו כבית חינוך מוערך במשרד החינוך, ברשת דרכא, ברשות ובעיקר בקרב אוכלוסיית התלמידים. ות וההורים, שהקשר איתם הוא קשר של שיח והקשבה.

הצוות החינוכי שואף לחינוך פלורליסטי המאפשר שיוויון הזדמנויות במישורים השונים תוך סובלנות, קבלה והכלה לצד גבולות ברורים ושמירה על חוק.

נציג את החזון הבית ספרי המבטא בתמציתיות את כל הנכתב לעיל:

"בית הספר מקיף ה דרכא באשקלון יהא בית חינוך לדיאלוג יוצר המניב יצירה חדשה ומצמיחה. באי בית החינוך: מורים ותומכי חינוך, הורים ותלמידים יהיו מטיבי שיח ומיטיבי הקשבה וייצרו בצוותא אווירה של אהבת האדם, אמון, מוגנות, מסוגלות ושייכות. המורים והתלמידים כמלמדים וכלומדים יהיו אלופי הוראה ואלופי למידה חושבים וחוקים, יצירתיים ויצרניים מכוח ההנעה של תפקודי הלמידה בשגרה של מצוינות ערכית ולימודית ותוך התייחסות מתמדת אל מעורבות ורלוונטיות. בוגרי בית הספר יגשימו את חלומותיהם וישתלבו בחברה הישראלית לאחר שירות משמעותי בצה"ל באופן מיטבי כאזרחים פעילים וכבני אדם מוסריים."

ב. סיבות והנמקות לפיתוח התוכנית וייחודיות התוכנית מול תכניות קיימות

כתיבת התוכנית הייחודית במשפטים ומגדר והוראתה במסגרת אשכול מדעי החברה בבית הספר, נועדה לאפשר למידה והעמקה בסוגיות שמוקדן יחסי הגומלין שבין משפט וחברה. אנו רואות חשיבות בלמידה זו, מתוך הכרה במרכזיותם של תחומים אלו ויחסי הגומלין המתקיימים ביניהם ומתוך התפיסה שיש לעדכן ולרענן את הלמידה המסורתית בתחום מדעי הרוח והחברה.

ראינו לנכון להפעיל מגמה אשר תפתח לומדת עצמאית, פעילה חברתית, בעלת חשיבה ביקורתית. אנו סבורות כי באמצעות החשיפה למגוון תיאוריות משפטיות, ענפי המשפט השונים, דרכים ליישוב סכסוכים, תיאוריות מגדריות וסוגיות משפטיות אשר בבסיסן סוגיות מגדריות, יוענק לתלמידים. ות יתרון ביחס ללמידה בתוכניות המהוות מסלול רגיל לבגרות. הפעלת תוכנית זו תאפשר חשיפה ללמידה בינתחומית.

העידן בו אנו חיים מושפע רבות ממהפכות טכנולוגיות אשר יצרו סדרי עולם חדשים. בעולם החדש אין יותר מסלולי לימודים וקריירה מוגדרים. מקצועות מתפרקים ולא בטוח בכלל שיהיו מקצועות בעתיד, לפחות לא בהגדרתם המקובלת של מקצועות הלימוד כיום. אנחנו רואות את המקצועות הופכים להיברידיים ודורשים מיומנויות מעולמות שונים, אנחנו רואות מקצועות נדרשים שלא נלמדים בשום מקום ומקצועות קיימים שמשנים לגמרי את פניהם. על כן, עיקר השאיפה שלנו במגמה היא, לספק לתלמידים. ות כלים, צורות חשיבה, וכן, גם תשתית של ידע ויכולות העמקה, שיאפשרו לתלמידים בנייה של ידע וכלים חדשים ויסייעו להם להשתלב בהמשך בתחומי חיים שונים ומגוונים.

בכתיבת התוכנית קיבלנו השראה מתוכנית הלימודים משפטים ומגדר בהיקף 5 יח"ל שפותחה בבית הספר "תיכון דרכא ע"ש מנחם בגין" בגדרה. זוהי תוכנית עשירה ומעמיקה מאוד בתכניה ובקישורים שהיא מבקשת לייצר בין משפטים ומגדר, ואנו מודות לכותבות התוכנית ובראשן רוחלה טל, מנהלת בית הספר דאז וסגניתה אתי חזד, שמכהנת כמנהלת בית הספר היום ולכותבות דורית פלדמן ושני גריב חמו על האישור להשתמש בחלק מן התכנים המופיעים בתוכנית. כמו כן, אנו מבקשות לבטא את הערכתנו לבית הספר "ליידי דייוויס" בתל אביב ובפרט לכותבת התוכנית הייחודית במגדר, הגב' טל תמיר, רכזת המגמה, אשר הכותבות מ"תיכון דרכא ע"ש מנחם בגין" נטלו ממנה לא מעט תכנים במגדר. שאבנו מתוך התוכנית הזו תכנים מסוימים ושילבנו אותם עם תכנים שפיתחנו בתחום המשפטים והמגדר.

תוכנית הלימודים המוצעת מתייחסת למקורות המשפט, למשפט הפלילי והמשפט החוקתי, דיני חוזים, דיני עבודה, דיני משפחה, דיני ירושה- עזבון וצוואה, וכן שואפת להקניית ידע משפטי באמצעות למידת עמיתים במסגרת פרקי הלימוד של "פרויקט סוגיה" (יפורט להלן) ומשפט מבויס, כל אלו מאפשרים חשיפה של התלמידים. ואל יסודות עולם המשפט, הפרקטיקה המשפטית, המוסר והערכים, הבנת משמעות מבנה מערכת המשפט, רכישת כלים להתמודדות עם טקסטים משפטיים ועוד.

במציאות המורכבת בה אנו חיים כדמוקרטיה היציבה היחידה במזרח התיכון, מעמדה הציבורי של מערכת המשפט בחברה ובפוליטיקה בישראל מרכזי מאוד ובא לביטוי במעורבות (להבדיל מהתערבות) שיפוטית תכופה בנושאים פוליטיים מגוונים. בית המשפט העליון הוא אחד מן היסודות המרכזיים של המשטר. חשיבותו לעיצוב ולהנהגה של חיינו הציבוריים חורגת בהרבה מן המשמעות המנהלית הצרה יותר של פסיקה קונקרטית בסוגיות משפטיות ופורמליות ספציפיות. יחד עם זאת, אנו רואות בשנים האחרונות שחיקה במעמדו של בית המשפט ורצון הולך וגובר בהגבלת התערבותו בהסדרת סוגיות חברתיות. התלמידים. ות חשופים לתהליך זה באמצעות התקשורת והרשתות החברתיות, כך שהשיח על עולם המשפט ותפקידו בחברה בישראל הפך להיות מרכזי ורלוונטי מתמיד.

נוסף על העיסוק במורכבות הקיימת בעולם המשפט בישראל, בחרנו להעמיק בתחום המגדר. הפמיניזם שינה תחומי מדע שלמים, ואת הבנתם. ן של מליוני א. נשים את יחסי הכוחות החברתיים ומצבם. ן בתוכם. התיאוריה הפמיניסטית היוותה, ועדיין מהווה, מודל אנליטי חדשני ועמוק, שהצמיח גישות וזרמים חדשים. המחקר הפמיניסטי נוגע בתחומי דעת רבים – מהיסטוריה וספרות ועד משפטים, כלכלה ומדעי המוח. במהלך לימודי המגדר נתייחס לביטויים של המגדר בתחומים שונים : דיני העבודה, המערכת הפוליטית, המשפחה, מערכת המשפט, מיניות, פמיניזם ומגדר ומין בעידן הדיגיטלי. כמו כן, נלמד על מגוון דרכי הפעולה בהן נקטו קבוצות שונות של נשים לאורך ההיסטוריה כדי להתמודד עם תנאי חייהן ולעצב אותם מחדש. יתר על כן, אנו רואות בלמידת תחומי הדעת משפטים ומגדר בהרחבה לרמת 5 יח"ל בבית ספרנו הממוקם בעיר אשקלון **שליחות חינוכית וציבורית**. מן הטעמים הבאים :

ראשית, הבנת החוקים ומערכת המשפט חיונית לכל האזרחים כדי להבטיח מסוגלות להגנה על זכויותיהם וחיפוש מתמיד אחר צדק. הדבר חשוב שבעתיים עבור תלמידים בפריפריה גיאוגרפית

שעלולים להתמודד עם אתגרים סוציו-אקונומיים ופוליטיים מורכבים יותר מאשר תלמידים הגרים במרכז הארץ.

שנית, למידה על מגדר חשובה כדי לקדם שוויון ולמנוע אפליה. אפליה ואלימות על בסיס מגדרי הן תופעות נפוצות שיכולות להיות בעלות השפעה שלילית משמעותית על יחידים ועל החברה כולה. על ידי למידה על מגדר, תלמידים בפריפריה יכולים לסגל לעצמם הבנה טובה יותר של המבנים החברתיים, הכלכליים והפוליטיים המנציחים את אי השוויון, ולפתח את הכישורים והידע הנדרשים כדי לתת לכך מענה הולם.

למידה על הדרכים שבהן חוקים ומדיניות יכולים להשפיע על מגדרים שונים ועל קהילות מודרות, תלמידים בפריפריה יכולים להפוך לאזרחים משכילים, מודעים ומעורבים יותר, הפועלים למען צדק חברתי ושוויון.

בנוסף, אנו רואות חשיבות רבה בחשיפת תלמידינו ותלמידותינו לעולם האקדמי בכלל ולפקולטה למשפטים בפרט. מכללת ספיר קרובה לעיר אשקלון ומרבית בוגריה הם תושבי אשקלון, לכן בכוונתנו לערוך סיור לימודי במכללה זו ולהיעזר במשאבים, כמו ספריה אקדמית, שהיא מציעה.

ולבסוף, ולא פחות חשוב, הוראת התוכנית הייחודית המוצעת, ובייחוד "פרויקט סוגיה" הייחודי, שיתבצע במסגרתה בכיתה י"ב, תאפשר לנו ליצור שילוב נוסף ומשמעותי עם כיתת הזהב הלומדת בבית ספרנו. כך נבקש להדק את הקשר הבלתי אמצעי של תלמידינו ותלמידותינו הצעירים. ות עם הותיקים. ות ולאפשר למידה משותפת ומעצימה של תכנים חשובים ושכלול הרגישות החברתית והכישורים החברתיים. בכך נשאף לחולל הלכה למעשה את האימרה: "גדול לימוד המביא לידי מעשה."

מהו "פרויקט סוגיה"?

כאמור, בבית ספרנו פועלת כיתת וותיקים. ות. – כיתת הזהב. במשך ארבעה ימים מגיעים אל בית הספר 35 גימלאים/יות שחזרו אל ספסל הלימודים ושוהים בימים אלו בבית הספר בשעות 9:00-12:00. המורים המלמדים/ות הם מצוות בית הספר, שמלמדים בכיתה זו בהתנדבות את תחומי הדעת הבאים: היסטוריה, מתמטיקה של החיים, היסטוריה, תנ"ך, ספרות וספורט.

בנוסף משתתפים/ות הגימלאים/יות בפעילויות שונות ומגוונות בבית הספר כגון : הצגות, הרצאות, טקסים. לצד זאת, חווים הגימלאים/יות פעילות ייחודית להם כגון : סיורים וסדנאות. במסגרת הלימודים במגמה, נבקש ליצור שיתופי פעולה עם כיתת הזהב.

תלמידי המגמה ייחשפו במהלך לימודיהם בה לתכנים הנוגעים להוראה ולמידה של זכויות הגיל השלישי בתחום המשפט והמגדר : הגדרת הזיקנה, גילנות (הדרה על רקע גיל), הפער בתוחלת החיים בין גברים לבין נשים, דיני ירושה, עזבון וצוואה, ייפוי כוח מתמשך, דיני עבודה בגיל השלישי וחוק הביטוח הלאומי : קצבת זקנה, קצבת שארים וביטוח סיעוד.

תלמידי המגמה יאמצו את כיתת הוותיקים.ות הפועלת בבית ספרנו ויתוודעו לחבריה באופן בלתי אמצעי. תתקיימנה הרצאות של מרצים לתלמידי/ות המגמה ולתלמידי/ות כיתת הזהב ועיבוד משותף של הרצאות, בית דיון (חלופה ל"בית דין") "סוגייה" בנושא הגיל השלישי, סיורים משותפים לתלמידי המגמה ולתלמידי כיתת הזהב. התלמידים.ות יערכו "משפטי מבויס" על דילמה משפטית מתחומי המשפט והמגדר בגיל השלישי (פירוט להלן, בדרכי הערכה)

ג. היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התוכנית.

תוכנית הלימודים הייחודית במשפטים ומגדר תילמד בכיתות י"ב בהיקף של 5 יחידות לימוד במדעי החברה על פי החלוקה שלהלן :

3 יח"ל משפטים (כולל הפעלת היוזמה הלימודית- חינוכית – "פרוייקט סוגיה").

2 יח"ל מגדר.

תוכנית הלימודים כוללת 450 שעות הוראה, על פי תחשיב משרד החינוך, של 90 שעות לכל יחידת לימוד :

כיתה	משפטים			מגדר		
	פרק לימוד	מחצית	שעות שבועיות	פרק לימוד	מחצית	שעות שבועיות
י'	מבוא למשפט הישראלי	א	30	-	-	-
	משפט פלילי	א, ב	46	-	-	-
	משפט חוקתי	ב	14	-	-	-
יא'	דיני חוזים	א	22	מושגי יסוד במגדר	א	20
	דיני עבודה	א	24	סטריאוטיפים ודימוי גוף	א	26
	דיני משפחה	ב	18	שילוב תחום המגדר בעולם המשפט	ב	30
	משפט וחברה	ב	26	מיניות	ב	14
יב'	פרויקט סוגיה			נשיות, גבריות וזיקנה	א	10
	היכרות עם הפרויקט	א	10	מגדר ומין בעולם הדיגיטלי	א	18
	דיני ירושה, עיזבון וצוואות	א	20	שפה	ב	20
	זיקנה וגילנות	ב	10	פמיניזם	ב	22
	משפט מבויס	ב	50	גבריות	ב	20

יובהר: תלמידים. ות יוכלו לגשת לבחינת בגרות תחת מקצוע מדעי החברה בתוכנית משפטים ומגדר (התוכנית ייחודית המוצעת) או בתכניות ארציות שנמצאות תחת מדעי החברה (תוכנית ארצית). לא ייתכן מצב של כפל היבחנות.

ד. כותבות התוכנית ווצות ההוראה

הגב' דליה רחמים – מייסדת בית הספר והמנהלת שלו מזה שלוש עשרה שנה. בעלת תואר שני בחינוך לשוני בחברה רב תרבותית במכללת לוינסקי תל אביב. בוגרת תוכנית ההכשרה למנהלים של רשת "אורט" בשיתוף הטכניון. שותפה בכתיבת התוכנית.

הגב' ג'ולי כהן – בעלת תואר ראשון במנהל ומדיניות ציבורית במכללת ספיר, בוגרת תעודת הוראה בתחום הדעת: אזרחות מטעם אוניברסיטת בן גוריון בנגב ובוגרת תואר שני במשפטים ללא משפטים מטעם אוניברסיטת בר אילן. בנוסף משמשת כרכזת אזרחות בבית הספר מזה עשר

שנים. במהלך שנותיה בבית הספר הגישה לבגרויות באחוזי הצלחה גבוהים, ריכזה שכבה, מחנכת כיתה וכיהנה בעבר כרכזת מעורבות חברתית. עתידה ללמד את תלמידי המגמה.

הגב' נתלי בוקריס - רכזת פדגוגית של בית הספר. בעלת תואר ראשון דו חוגי בלשון ובמקרא באוניברסיטת בן גוריון. בסוף שנה זו תסיים תואר שני במינהל מערכות חינוך במכללת אורות ותוכנית הכשרת מנהלים (תוכנית ELA) מטעם "רשת דרכא" בשיתוף "אבני ראשה". שותפה בכתיבת התוכנית.

הגב' חני פרץ – מנהלת חטיבה עליונה. בעלת תואר ראשון בחוג משולב קרימינולוגיה, פסיכולוגיה וסוציולוגיה באוניברסיטת בר אילן. בעלת תואר שני במנהל עסקים מטעם אוניברסיטת בן גוריון. בוגרת קורס הסבה להוראה טובים לחינוך מבית ברל ובוגרת קורס מנהלים של "אבני ראשה". שותפה בכתיבת התוכנית ועתידה ללמד את תלמידי המגמה.

ה. קהל היעד של התוכנית

כפי שצוין בפרק המתאר את מאפייני בית הספר אוכלוסיית הלומדים בבית החינוך היא אוכלוסייה מגוונת. לתוכנית משפטים ומגדר יכולים/ות להתקבל תלמידים ותלמידות מהכיתות העיוניות. הקבלה לתוכנית מותנית בריאיון אישי, בממוצע ציונים 85 לפחות במקצועות רבי מלל ובאזרחות.

תלמידי.ות הכיתות העיוניות הם.ן תלמידים.ות בעלי.ות יכולות לימודיות גבוהות, אך יש גם תלמידים.ות שמצריכים.ות התייחסות ליכולותיהם/הן ולאתגרי הלמידה שלהם/הן, זאת בהתאמת דרכי ההוראה והלמידה וההערכה על מנת לממש את היכולות במלואן.

ו. התפיסה הרעיונית של התוכנית

התוכנית הייחודית נועדה לבחון את התהליכים המובילים ליצירת כללים חברתיים ואת הזיקות שבין המשפט והחברה. תלמידי.ות התוכנית יבחנו את מטרותיו, יכולותיו ומגבלותיו של המשפט כסוכן של שינויים חברתיים.

התוכנית בוחנת באופן ביקורתי את האופן שבו החוקים מיושמים הלכה למעשה על ידי בתי המשפט וגורמי האכיפה השונים. דגש מיוחד יינתן לשאלת הציות לחוק ולהיבטים תיאורטיים של נקודות המפגש בין המשפט והחברה במישור הכלכלי, הפילוסופי, התרבותי וההיסטורי.

ביה"ס בחר לשלב לימודי משפטים עם לימודי מגדר.

חשיבותם של לימודי המגדר לתלמידים. ות בגיל ההתבגרות – הינה רבה, שכן זהו השלב בו מתעצבות זהותם. של התלמידים. ות ותפיסת עולמם. נ, ומכאן היכולת להשפיע ולחולל שינוי אפקטיבי בהיבט המגדרי דווקא בגילאים אלה.

באמצעות העמקה בלימודי מגדר ניתן יהיה לפתח אצל התלמידים. ות בוגרי. ות התוכנית תפיסת עולם נאורה ודמוקרטית, שתאפשר להם. נ חופש בחירה באשר לעתידם. נ האישי והמקצועי, ובמילים אחרות – לתרום לעיצוב דמותם. נ של התלמידים. ות, שהם למעשה, אזרחי. יות המחר בחברתנו. מצאנו לנכון לעצב את תוכנית הלימודים סביב העוגן המרכזי או הציר המארגן של הוויית הזהות המגדרית של נשים וגברים, והתובנה שההבדלים בין המינים אינם רק הבדלים פיזיולוגיים גרידא, כי אם נובעים גם מקשת רחבה של תהליכים חברתיים, פוליטיים ותרבותיים. מעצם טבעו הרב תחומי של תחום דעת המגדר ישולבו בהוראתו תחומי דעת שונים כגון: תקשורת, ספרות, קולנוע מדעי החברה, מדעי הרוח.

אשר לחיבור בין מגדר ומשפטים – הנורמות המשפטיות הנהוגות בחברה משפיעות ישירות על מצבם של נשים וגברים בחברה. ובכוחן להוות כלי לשינוי חברתי ביחס לתפקידי המגדר של נשים וגברים.. הנורמות המשפטיות יכולות להיות מעוצבות לאור תפיסת הזהות המגדרית הרווחת בחברה (התפיסה המצויה), או להשפיע על עיצובה של תפיסת זהות זו (התפיסה הרצויה). דגש מיוחד יינתן בכיתה י"ב, שנת השיא בלימודי המגמה, למפגש עם כיתת הזהב בבית ספרנו ולמידה משותפת של תכנים במשפטים ומגדר הרלוונטיים לגיל השלישי. לאחר שנלמדו תכנים במשפטים (כיתות י-יא) ובמגדר (כיתה יא), נבקש לייצר מפגשים עם הלומדים הותיקים. ות בבית הספר. מעבר ללימוד התכנים במשפטים ומגדר הנוגעים לגיל השלישי, זוהי הזדמנות למפגש בין דורי של תלמידי. ות המגמה בהקשרי מגדר ומשפט בגיל השלישי. לתלמידים בכיתת הוותיקים. ות יש ניסיון חיים עשיר וידע לחלוק עם תלמידים צעירים יותר, בעוד שתלמידים צעירים עשויים להביא נקודות מבט רעננות. הלמידה הבין-דורית עשויה לפתח תחושת שייכות, הבנה הדדית ואמפתיה, לאפשר מגוון נקודות מבט על החיים בכלל ועל סוגיות מגדריות בפרט ויכולה לשפר את חווית הלמידה הכוללת.

יתר על כן, למידה משותפת זו אף פותחת אפשרות לדיאלוג של תלמידינו ותלמידותינו במגמה עם הסבים והסבות הפרטיים שלהם ומאפשרת להבין טוב יותר את המורכבות של הגיל השלישי במשפחה.

ז. המטרות הכלליות של התוכנית

מטרת העל

להקנות ללומדים.ות יכולת לנהל שיח דמוקרטי ושוויוני, תוך חתירה מתמדת לשיפור החברה בכלל וקהילת בית הספר בפרט, באמצעות חשיבה ביקורתית ועשייה חברתית.

מטרות בתחום הידע

הלומדים.ות ירכשו ידע בלימודי המשפטים, ייחשפו לעקרונות מרכזיים ויכירו מושגי יסוד בתחום.

הלומדים.ות ירכשו ידע בתחום המגדר, ייחשפו לתיאוריות מגדריות מרכזיות ויכירו מושגי יסוד בתחום.

הלומדים.ות יכירו את החקיקה והפסיקה בהקשר המגדרי בתחומי המשפחה, העבודה, הזיקנה והחברה.

מטרות בתחום המיומנויות

מיומנויות קוגניטיביות

הלומדים.ות יבינו את המשמעות המפורשת והמובלעת בטקסט משפטי דבור או כתוב.

הלומדים.ות ינתחו פסיקות, תופעות חברתיות ואירועים היסטוריים ואקטואליים מתוך ראייה ביקורתית ומתוך מודעות מגדרית.

הלומדים.ות ידונו בדילמות של צדק ומוסר ויבינו את מורכבותן.

הלומדים.ות יפתחו מיומנויות של שאילת שאלות, הערכת ראיות וטיעונים, הסקת מסקנות והצעת פתרונות אפשריים לסוגיה רלוונטית.

הלומדים.ות ילמדו להציג טיעונים בכתב ובעל פה באופן מנומק, משכנע, תמציתי ובהיר.

מיומנויות תוך אישיות

הלומדים.ות יפתחו יכולת התבוננות פנימית ורפלקטיבית בכלל ובסוגיות של זהות ומגדר בפרט.

הלומדים.ות יעצימו את תחושת המסוגלות שלהם, מתוך הכרה בערך עצמם ואמונה ביכולותיהם.

הלומדים.ות יחוו תהליך של העצמה אישית מתוך היכרות עם מגוון האפשרויות הפתוחות בפניהם ליישום שוויון בתחומי החיים השונים.

הלומדים.ות יחברו את הלמידה להתפתחות האישית והלימודית שלהם באמצעות הידע והניסיון שנצטברו.

מיומנויות בין אישיות

הלומדים. ות יפתחו מודעות ואחריות חברתית ואזרחית, דרך סוגיות משפטיות ו/או מגדריות.

הלומדים. ות ידעו להכיר בהשפעתם של סטריאוטיפים ודעות קדומות על רגשות, תפיסות והתנהגויות.

הלומדים. ות ישכללו את מיומנויותיהם בעבודת צוות, מתוך דיאלוג ושיח מכבד עם חברי הקבוצה ומתוך הכרה בתרומת היחיד/ה לעבודת הצוות.

הלומדים. ות יעמיקו את היכרותם עם בני הגיל השלישי, ילמדו לתקשר עם אנשים מרקע, גיל עולם חווייתי שונה ויפתחו תחושת שייכות לקהילה ולחברה הבוגרת בסביבתם.

מטרות בתחום הערכים

הלומדים. ות יפתחו סובלנות וסבלנות כלפי האחר והשונה ויכבדו את זכויות הפרט וזכויות הקבוצה.

הלומדים. ות יכירו בחשיבותה ובכוחה של מעורבות חברתית פעילה, תוך ביטוי רגישות חברתית ואזרחות טובה, הן בבית הספר והן בקהילה.

הלומדים. ות יפתחו עמדה חיובית כלפי החתירה לשוויון בין המינים, תוך ערעור תפקידי המגדר המסורתיים.

הלומדים. ות יכירו בערך "והדרת פני זקן" על ידי לימוד משותף עם כיתת הוותיקים. ות על בסיס כבוד ורגישות ביחס לגיל השלישי.

ח. דרכי הוראה - למידה

אנו מאמינות כי באמצעות שילוב של מגוון שיטות הוראה ולמידה, ניתן ליצור סביבה מרתקת ודינמית המקדמת חשיבה עצמאית, ניתוח ביקורתי, עבודת צוות והבנה מעמיקה יותר של מושגים משפטיים ומגדריים. זאת בהלימה לצרכים וליכולות האישיות של כל תלמיד.ה ובשילוב הדרכה ותמיכה של המורה לאורך תהליך הלמידה.

נעזר במתודות השונות כדלקמן:

למידה מבוססת דיון (למידה סוקרטית): במהלך הלמידה נערוך דיונים סוקרטיים שבהם התלמידים. ות משתתפים. ות בדיונים מודרכים כדי לחקור סוגיות משפטיות או אתיות מורכבות סביב מאמר שנקרא מראש. נעודד אותם לנתח טיעונים, לשאול שאלות ולהגן על עמדותיהם באמצעות הוכחות מבוססות מחקר והיגיון.

למידה מבוססת בעיות/דילמות: בלימודי התוכנית התלמידים. ות ידרשו להכיר תרחישים משפטיים או מקרים מהעולם האמיתי המעודדים אותם לנתח, לחקור ולהציע פתרונות. גישה זו מטפחת חשיבה עצמאית, ניתוח ביקורתי ושיתוף פעולה כאשר התלמידים. ות עובדים. ות יחד כדי לפתח פתרונות יצירתיים ומנומקים היטב.

פרויקטים משותפים: במהלך השיעורים בכיתה התלמידים.ות יתנסו בעבודה קבוצתית המעודדת עבודת חקר של עמיתים כדי לנתח ולהציג נושאים משפטיים ו/או חברתיים. גישה שיתופית זו מקדמת עבודת צוות, תקשורת יעילה וסינתזה של נקודות מבט מגוונות.

חקר עצמאי: פרויקט סוגיה מעודד את התלמידים.ות לבחור דילמה משפטית בנושאים משפטיים לפי בחירתם. התלמידים.ות יונחו לבצע מחקר יסודי, ניתוח ביקורתי של מקורות והצגת ממצאיהם בכתב או בעל פה. גישה זו מפתחת מיומנויות למידה עצמאיות ומטפחת הבנה מעמיקה יותר של סוגיות משפטיות ספציפיות

משפט מבוים: פרויקט השיא עוסק בלמידה ובהצגה של משפט מבוים. התלמידים.ות לוקחים על עצמם את התפקידים של עורכי דין, עדים, שופטים. גישה מעשית זו מאפשרת לתלמידים.ות לדון בסוגיות שונות, ליישם עקרונות משפטיים הלכה למעשה, לנתח ראיות ולפתח טיעונים משכנעים תוך שיכלול חשיבה ביקורתית ועבודת צוות.

סיורים לימודיים: במהלך שלוש השנים התלמידים.ות יבקרו בבתי משפט בערכאות שונות, ובמוסדות ללימודי משפט כמו מכללת ספיר, כדי לספק לתלמידים.ות חשיפה בלתי אמצעית לעולם המשפט ולדמויות הנוטלות בו חלק. חוויות אלו מציעות הזדמנויות להתבוננות, התקשרות עם אנשי מקצוע, הבנה מעמיקה יותר של התהליך המשפטי ואף תורמת להתפתחות אישית ומקצועית של התלמידים.ות בעתיד.

סדנאות מעשיות: התלמידים.ות יתנסו בסדנאות שונות: סדנה לכתיבה משפטית, סדנאות הנחיה וסדנאות למידה שונות (כגון סדנה להצגת טיעונים). בסדנאות מעשיות אלו התלמידים.ות מתנסים.ות בניתוח משפטי, סימולציות משפטיות וכדומה, תוך שילוב באמצעים דיגיטליים שונים. סדנאות אלו מקדמות חשיבה ביקורתית, פתרון בעיות ויישום מעשי של מושגים משפטיים.

ניתוח סרטים: התלמידים.ות יצפו בסרטים (דוקומנטריים, קולנועיים ו/או סדרות טלוויזיה רלוונטיות) המזמנים עיסוק בסוגיות משפטיות ו/או חברתיות. לאחר הצפייה, יתקיימו דיונים והתלמידים.ות ינתחו ויבקרו את הסוגיות העולות בסרט.

רפלקציה אישית וקבוצתית: במהלך הלמידה ייערכו רפלקציות (אישיות וקבוצתיות) בתחנות קבועות. הרפלקציה תכלול ניתוח ביקורתי של תהליך הלמידה, הצמיחה האישית ונקודות מבט על סוגיות משפטיות. מטרתנו היא לעודד את התלמידים.ות לבטא מחשבות, רגשות, תובנות ושאלות בכתב או בעל פה.

ט. דרכי ההערכה

דרכי ההערכה בתוכנית מגוונות ומאפשרות למידה מעמיקה, חווייתית ומשמעותית. כלי ההערכה המרכזי שישמש אותנו הינו תלקיט העשוי לבטא באופן מיטבי את התהליך הרגשי והקוגניטיבי שעוברים התלמידים.ות במהלך לימודיהם במגמה.

ההערכה המסכמת תתבצע באמצעות שני תלקיטים, האחד במשפטים (כיתות י'-יא') והשני במגדר (כיתות יא'-יב'). תלקיטים אלו יכילו משימות שונות שיוגשו במהלך שנות הלימודים במגמה, כמו: עבודות אישיות, עבודת עמיתים, הגשת דו"ח סיור לימודי, עבודה קבוצתית, דיבייט, דו"ח צפייה בסרט, ועוד. התלמידים וות יבחרו סך משימות שתוגדרנה מראש ויכתבו רפלקציה לתהליך שעברו במהלך הלימודים במגמה, רפלקציה המעוגנת בתיאוריות ומושגים נבחרים שנלמדו. בנוסף לשני תלקיטים אלו, תתבצע הערכה מסכמת במסגרת פרויקט "סוגיה" בשכבה יב': משפט מבויס. הערכה זו תכלול מטלות שיבוצעו באופן מדורג עד ליום השיאו של הפרויקט – הדיבייט. (פירוט המטלות בטבלה שלהלן).

התלמידים וות יערכו משפט מבויס על דילמה מתחומי המשפט והמגדר. השאיפה היא כי הדילמה תתמקד בגיל השלישי, עם זאת במקרים מיוחדים ומנומקים תאושר הצגת דילמה אחרת. התלמידים וות יתחלקו לקבוצות של 4-6 תלמידים (חציים הגנה וחציים תביעה). כל קבוצה תבחר נושא מתוך רשימת נושאים מוגדרת בתחומי המשפט והמגדר בגיל השלישי אותו ילמדו לעומק תוך הסתמכות על מקורות מידע מהימנים והתייעצות עם אנשי מקצוע בתחום. כל קבוצה תכין מצגת אודות הנושא שבחרה ותרחצה בפני כיתת הוותיקים וות. בסיומה של כל הרצאה יתקיים שיח משותף שבמסגרתו תועלינה דילמות משפטיות הקשורות לנושא ההרצאה ורלוונטיות לחייהם. הן של הוותיקים וות. מתוך הדילמות שיעלו, הקבוצה תבחר דילמה אחת ובסופו של תהליך יתקיים משפט מבויס- יום שיא בהובלת תלמידי המגמה. ליום שיא זה יוזמנו מורים וות, תלמידים, הורים וכיתת הוותיקים וות. התלמידים וות יכינו מראש טיעונים להגנה ולתביעה במבנה של משפט. השופטים במשפט המבויס יהיו מורי המגמה ו/או מומחה חיצוני. השופטים יבחנו ויעריכו את הבקאות וההבנה של התלמידים וות בחומר הנלמד, את תקפות הטענות של שני הצדדים ואופן הצגת הטיעון מבחינת עמידה מול קהל, יכולת שכנוע וכו'.

ציוני התלקיטים ופרויקט "סוגיה" ירכיבו את הציון בלימודי מגמת משפטים ומגדר בהיקף של 5 יח"ל. חשוב לציין, כי דרכי ההערכה של התלמידים וות גובשו בהשראת חלופות הערכה מקובלות המוצעות על ידי מפמ"ר מדעי החברה.

המשקל בציון הסופי	מספר יחידות לימוד	שנת ההיבחנות	דרך ההערכה
40%	2	י'-יא'	תלקיט משפטים (משימות הערכה מצטברות)
40%	2	יא'-יב'	תלקיט מגדר (משימות הערכה מצטברות)
20%	1	יב'	פרויקט "סוגייה" – משפט מבוים

טבלאות ההערכה השוטפת והמסכמת יפורטו בנספחים שלהלן.

י. מפרט התכנים:

כיתה יוד – היקף 90 שעות לימוד

פרק 1- מבוא למשפט הישראלי - 30 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
מבוא לעולם המשפט	6	התלמידים.ות יקיימו היכרות עם המורה ויערכו תיאום ציפיות התלמידים.ות יערכו היכרות ראשונית עם עולם המשפט, מושגי יסוד, אמת עובדתית ואמת משפטית	משפט, משפט צדק, חוק, פסיקה, אמת עובדתית, אמת משפטית	מלכים א, ג 16-25 (משפט שלמה המלך) בני דון יחיא "משפט שלמה – דגם לחשיפת האמת העובדתית" דעת 102 (תשס"ג).	מעגל שיח- היכרות התלמידים.ות יעלו מגוון אפשרויות לפתרון בעיה משפטית
סוגי משפט ובתי משפט בישראל	6	התלמידים.ות יכירו את סוגי בתי המשפט בישראל ויבינו את תפקידם. התלמידים.ות יבינו את שני תפקידיו של ביהמ"ש העליון בישראל ויבחינו ביניהם.	בג"צ, בית משפט מחוזי, בית משפט השלום, ערכאה שיפוטית. פסק דין, חוק והצעת חוק, מאמר משפטי.	חוק-יסוד : השפיטה חוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984	התלמידים.ות יערכו השוואה בין סוגי המשפט השונים תצפיות בדיונים פתוחים בבתי משפט שונים.
שיטת המשפט וההתפתחות ההיסטורית של המשפט בישראל	6	התלמידים.ות יכירו וידעו להסביר את עקרונות שיטת המשפט המקובל והמושגים הקשורים לו ויבינו את הקשר שלהם למשפט הישראלי. התלמידים.ות יכירו את ההתפתחות ההיסטורית של משפט בישראל	שיטת המשפט המקובל : מנהג, תקדים מנחה ומחייב, שיטה אדברסרית. המשפט המנדטורי והרציפות החוקתית. המגילה, הפקודות המנדטוריות, הכרזת העצמאות, חוק יסודות המשפט. תש"ם – 1980 מאוטר מ' 2013 דברים. בדיון "עשרים שנה לספר ירידת הפורמליזם ועליית הערכים במשפט הישראלי" הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב.	הכרזת העצמאות, חוק המעבר, חוק יסודות המשפט. תש"ם – 1980 מאוטר מ' 2013 דברים. בדיון "עשרים שנה לספר ירידת הפורמליזם ועליית הערכים במשפט הישראלי" הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב.	התלמידים.ות ינתחו פסק דין בנושא תקדים מחייב (משפט אנגלי)

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
		מתקופת היישוב עד ימינו	ומקומו במשפט הישראלי.		
מסמכי מקור בסיסיים	6	התלמידים.ות יכירו את הצורה ואת המבנה של חוק ושל פסק דין. התלמידים.ות ילמדו כיצד להתמודד עם קריאת טקסט ברמה אקדמית התלמידים.ות יעריכו את דעת כותב המאמר ויחוו עליה דעה. התלמידים.ות ישפרו את יכולת הטיעון בעל פה	פסק דין, חוק והצעת חוק, מאמר משפטי.		התלמידים.ות יעבדו בזוגות, יאתרו פסק דין/חוק/הצעת חוק/מאמר משפטי במרשתת יקראו אותו ולאחר מכן יציגו את המידע בדרכים מגוונות במליאה. ניתן לשלב סרט המתייחס לדיבייט/משפט מבויס.
סדנת כתיבה משפטית וסיכום פסק דין	6	התלמידים.ות ישפרו את יכולת הכתיבה למטרות טיעון ושכנוע. התלמידים.ות ישפרו את יכולות כתיבה למטרות סיכום.	רציו, אוביטר, דעת מיעוט, טיעון מרכזי, כתיבה משפטית.		עבודה בקבוצות לאחר הוראה פרונטלית אודות הדרישות. הוראת עמיתים. התלמידים.ות יעלו מגוון נקודות מבט, יעלו שאלות ויעמיקו את יכולת הטיעון.

פרק 2- המשפט הפלילי – 46 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
עקרונות המשפט הפלילי	4	התלמידים.ות יכירו את עקרונות המשפט הפלילי וידעו לזהות אותם בפעולות של רשויות החוק.	עקרונות המשפט הפלילי (עבירה/עונש לפי חוק, עיקרון הרטרואקטיביות	חוק העונשין התשל"ז-1977 . קטעים מתוך סולברג נ' (2014) ידיעות אחרונות. ספרי חמד תל אביב.	הוראה פורנטלית ודיון
ההליך הפלילי	6	התלמידים.ות יכירו את ההליך הפלילי, מהותו ומטרותיו התלמידים.ות יכירו את הסדר הכרונולוגי של הדיונים בהליך הפלילי	חקירת חשוד, מעצר ימים/ מעצר עד תום ההליכים, תחילת המשפט, הקראת כתב אישום, פרשת התביעה, פרשת ההגנה, סיכומים, הכרעת דין, טיעונים לעונש, גזר דין, ערעור	חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982. מרדכי קרמיצר, "התאמת ההליך הפלילי למטרה של גילוי האמת, או האם לא הגיעה העת לסיים את עונת המשחקים" משפטים יז, 475 (תשמ"ח)	התלמידים.ות יבחרו אירוע פלילי מתקשר שהסתיים בגזר דין מרשיע ויזהו בו את שלבי ההליך הפלילי על פי סדרם הכרונולוגי
יסודות העבירה הפלילית	6	התלמידים.ות יבינו את יסודות העבירה הפלילית וידעו לזהות אותם בעבירה פלילית נתונה.	יסודות העבירה הפלילית (עובדתי, נפשי, יחס נפשי לרכיב נסיבתי, כוונה).	למידה ע"י צפייה בסרטוני הסבר ותרגול יסודות על חוקים שונים.	התלמידים.ות ינתחו עבירה מתוך רשימה סגורה וידעו לזהות את יסודותיה
סייגים והגנות במשפט הפלילי	6	התלמידים.ות יכירו את הסייגים לאחריות הפלילית. התלמידים.ות יכירו את	סייגים לאחריות פלילית (גיל העדר שליטה, ליקוי שכלי). סייג ההגנה העצמית	ע"פ 94/6353 כרמלה בוחבוט נ' מדינת ישראל, פד"י מ"ט 647 . ע"פ 88/298 טויטו נ' מ"י, מד (1) 151 (הגנה עצמית). בג"צ 94/5100	התלמידים.ות יערכו השוואה בין סייגים והגנות ויבצעו הסקה אודות האחריות הפלילית

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
		ההגנות במשפט הפלילי וידעו להסביר אותם. התלמידים וות יזהו את הסייגים/ההגנות באירוע נתון. התלמידים וות יבחינו בין סייגים להגנות במשפט הפלילי.	במקרים של פגיעה חוזרת בידי דמות קבועה. (נפגעות אלימות במשפחה) הגנות במשפט פלילי (הגנה עצמית, כורח, צורך, הגנה מן הצדק).	הועד הציבורי נגד עינויים בישראל ואח' ישראל נ' ממשלת ישראל ואח' (צורך).	
עבירות המתה	6	התלמידים וות יכירו את סוגי עבירות ההמתה בחוק העונשין וישוו ביניהן. התלמידים וות ינמקו עמדתם.ן באשר לבחירת עבירת ההמתה בהתייחס לנסיבות ספציפיות.	הריגה, רצח כוונה תחילה, גרימת מוות ברשלנות, גרימת מוות, מאסר עולם, עונש מוות, עונש מופחת.	חוק העונשין התשל"ז-1977 .	התלמידים וות יערכו השוואה בין עבירות ההמתה השונות והשפעת השוני על חומרת הענישה.
סדנא התנסות מעשית בתיק פלילי	18	התלמידים וות יקיימו דיון מעמיק בסוגיות אקטואליות. התלמידים וות יתמודדו עם דילמות ערכיות. התלמידים וות ינסחו ויתרגלו טיעונים משכנעים ולוגיים. התלמידים וות יתרגלו מיומנות של עמידה מול קהל. התלמידים וות יתרגלו מיומנות של שיתוף פעולה ועבודת צוות.	התלמידים וות יחולקו לקבוצות. *יקבלו הנחיה והסבר לסידור והכנת תיק פלילי לקראת ניהולו ויפעלו בהתאם לכך. לאחר מכן משוב בקבוצות ובכיתה. *יוסבר לתלמידים וות על הליך מעצר עד תום ההליכים ולאחר מכן התלמידים וות יבצעו סימולציות טיעון תובע/סנגור בהליך דיוני זה. *הכנת טיעונים לעונש ומשוב.	עבודה בקבוצות בהתאם לחומר שינתן לתלמידים- תיק משפטי. התלמידים וות ישאלו שאלות, יעלו מגוון נקודות מבט ויציעו אפשרויות מגוונות לפתרון הבעיה.	התלמידים וות יעבדו בקבוצות. בהתאם לקייס משפטי שינתן. בסיום כל שלב יתקיים דיון סוקרטי ומשוב, עד להגעה לתוצאה אופטימלית. בשלבי סימולציות- כל התלמידים וות יתנסו ושאר התלמידים וות יתנסו בשאר התלמידים וות בקבוצה שצופים- יעבדו בהתאם לדף תצפית.

פרק 3- המשפט החוקתי 14 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
סוגיית החוקה בישראל	4	התלמידים יבינו את המשמעויות המשפטיות של חוקה והיעדר חוקה, מהם חוקי יסוד והצעות החוקה לישראל באמצעות פסקי דין בנושא.	חוקה, פשרת הררי, חוקי יסוד. המהפכה החוקתית. זכויות בלתי מנויות.	בג"ץ 53/73 קול העם נ' שר הפנים פ"ד 781. בג"ץ 453/94 שדולת הנשים נ' ממשלת ישראל, פ"ד מח (5) 501, פסק דינו של השופט מצא, פסקאות 2-3, 11-30 (1994). בנבנישתי איל (2010) ביקורת שיפוטית וכשלי הדמוקרטיה עיוני משפט, לב 2, עמ' 277-303	התלמידים יערכו מיון של פסקי דין בתחום זכויות הנגזרות מחוקי היסוד
המהפכה החוקתית	5	התלמידים יבינו את המושג מהפכה חוקתית. התלמידים יכירו את העמדות השונות באשר למהפכה החוקתית (ועצם קיומה) ויציגו את עמדתם התלמידים יבינו בין מעמד זכויות יסוד בישראל והכרזת העצמאות לפני ואחרי המהפכה החוקתית תוך הסתמכות על פסקי דין ומאמרים מעולם המשפט. התלמידים יכירו את הזכויות הבלתי מנויות בחוקי היסוד (הזכות	מהפכה חוקתית	חוק יסוד-כבוד האדם וחירותו חוק יסוד-חופש העיסוק בג"ץ 87/153 שקדיאל נ' השר לענייני דתות פ"ד מב (2) 221. בג"ץ 94/721 אל על נתיב אויר נ' דנילוביץ פ"ד מח (5) 749. ברק אהרון (1996) ביקורת שיפוטית על חוקתיות חוק משפט וממשל, ג 403-415	התלמידים יעלו שאלות בקשר לחשיבותה של המהפכה החוקתית בימינו

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
		לשיוויון, חופש הביטוי			
האקטיביזם השיפוטי	5	התלמידים.ות יבינו מהו אקטיביזם שיפוטי ויציגו טיעונים בעד ונגד האקטיביזם. התלמידים.ות ינתחו ויציגו פסקי דין בנושא וכן מאמרים אקדמאיים ומאמרי עמדה. התלמידים.ות יעריכו את עמדתם כלפי אקטיביזם שיפוטי במקרים ספציפיים וכגישה. התלמידים.ות יכירו פסקי דין שונים בתחום החוקתי (זכויות).	זכויות הפרט והאקטיביזם השיפוטי, משפט פורמלי.	בג"ץ 95/6698 קעדן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נד (1) 258.	התלמידים.ות יערכו דיון בנושאים: פורמליזם מול אקטיביזם שיפוטי

כיתה י"א היקף 180 שעות

משפטים- 90 שעות

פרק 4- דיני חוזים 22 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
מבוא לדיני חוזים	3	התלמידים.ות יכירו את דיני החוזים, הרציונל למיסוד קשרים כלכליים- מסחריים	חוזה, חופש ההתקשרות, צורות שונות לקיום חוזה (כתב/בעל פה), הסכם ג'נטלמני	חוק החוזים (כללי), תשל"ג 1973 חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה). תשל"א 1970 קטעים מתוך שלו ג' ופרידגוט- נצר לי (1999) דיני חוזים. האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב.	התלמידים.ות יעלו מגוון דרכים ואפשרויות להסדרת קשרים בין צדדים לחוזה
הצעה וקיבול לקראת כריתתו של חוזה	3	התלמידים.ות יבינו את התנאים המוקדמים לכריתתו של חוזה וכן הצעה וקיבול	הצעה, קיבול, גמירות דעת, מסוימות, כריתת חוזה	סי' 1-11, 26, 60 לחוק החוזים כללי	התלמידים.ות יפתחו מספר דרכים מגוונות ליצוגים של הצעה וקיבול
ניהול משא ומתן ועיקרון תום הלב	4	התלמידים.ות יבינו שתהליך כריתת החוזה צריך להתקיים בתום לב. התלמידים.ות יחשפו לחשיבות שמקנה הפסיקה למושג תום הלב במשפט הישראלי.	עיקרון תום הלב, משא ומתן לקראת כריתתו של חוזה, חובת הגילוי	סי' 12 לחוק החוזים כללי ע"א 846/76 עטיה נ' אררט, פ"ד לא (2) 780 (1977)	התלמידים.ות יצדיקו את הצורך בעיקרון תום הלב וערכו במשפט הישראלי
פגמים בכריתת חוזה	6	התלמידים.ות יבינו את הפגמים טעות, הטעיה, עושק, כפיה בתהליך כריתת חוזה ואת הסעדים המשפטיים	טעות, הטעיה, עושק, כפיה	סי' 14-15 וסי' 17-18 לחוק החוזים כללי	התלמידים.ות יעלו אפשרויות מגוונות לפתרון/ אי פתרון לפגמים בחוזה

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
חוזה בלתי חוקי	3	התלמידים יבינו שקיימים חוזים שתוכנם בלתי חוקי, למשל חוזה לביצוע עבירה ומכאן בטלותם	חוזה בלתי חוקי, עבירה, ביטול	סי' 30-31 לחוק החוזים כללי	התלמידים יצדיקו את הצורך בביטול חוזה בלתי חוקי
הפרת חוזה ותרופות	3	התלמידים יבינו את ההשלכות המשפטיות של הפרת חוזה ומהן התרופות שהחוק מעניק לזכות הצד הנפגע.	אכיפה, ביטול, פיצויים, סיכול	חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה). תשל"א 1970	התלמידים יעלו אפשרויות מגוונות לפתרון/ אי פתרון להפרת חוזה ותרופות.

פרק 5- דיני עבודה 24 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
מבוא לדיני עבודה	6	התלמידים יכירו את חשיבות דיני העבודה לחיים המודרניים ולשמירת זכויות העובד. התלמידים יכירו את האינטרסים השונים במסגרת יחסי העבודה ויקבעו קריטריונים להערכתם	עבודה, אבטלה, גישה ליברלית וסוציאליסטית, בתי הדין האזוריים לעבודה, בית הדין הארצי לעבודה יחסי עובד מעביד	חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969. קטעים מתוך: בין ישראל ר' וצורך ט' (2002) דיני עבודה. האוניברסיטה הפתוחה תל אביב.	התלמידים יזהו רכיבים וקשרים לעולם דיני העבודה ויציגו מערכות יחסי עבודה מוכרות
חוקי מגן	6	התלמידים יכירו את חוקי העבודה אשר נועדו להגן על העובד. ת. ואת הזכויות העיקריות של העובדים ות	חוק קוגנטי וחוק דיספוזיטיבי, זכויות עובדים, שכר מינימום, פיצויי פיטורין, דמי מחלה, חופשה, הבראה	חוקי עבודה: חוק שכר מינימום חוק חופשה שנתית, חוק שעות העבודה ומנוחה, חוק פיצויי פיטורין, חוק	התלמידים יצדיקו או לחילופין יתנגדו למנגנון חוקי המגן הקיים בישראל.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
		השכירים.ות בישראל		שוויון הזדמנויות בעבודה חוק דמי מחלה וכו'.	
עבודת נוער	6	התלמידים.ות ייחשפו לזכויות הנוער בחייהם.ן היומיומיים –הן כנוער עובד.ת והן בצעדים הראשונים בעולם העבודה התלמידים.ות יבינו מהן זכויות בני הנוער העובד, ויכירו סעיפים חשובים בחוקה העסקה. היכרות עם ספריה אקדמית.	עבודת נוער, טופס 101, גיל העובד, שכר, תנאי עבודה, אפליה בעבודה, התלמידות	חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953. ד"מ (ב"ש) עדי 2387/01 שפירר נ' טוב אל חברה לשיווק בע"מ (2002).	התלמידים.ות יערכו השוואה בין זכויות עובדים.ות בגירים.ות ובין זכויות בני.ות נוער. זאת, לאחר ביקור בספריה האקדמית במכללת אשקלון.
יום שיא לתלמידי ביה"ס בנושא זכויות נוער בעבודה	6	התלמידים.ות יתכננו, ינחו וישיבו על השאלות במפגש עם תלמידי.ות שכבת י' בביה"ס בנושא זכויות עובדים ועבודת נוער.	זכויות עובדים ובני נוער עובדים.		התלמידים.ות יארגנו, וינחו יום שיא לתלמידי.ות שכבת י' בביה"ס בנושא דיני עבודה וזאת לקראת חופשת הפסח או הקיץ, בה תלמידים רבים עובדים ולא פעם מנוצלים לרעה

פרק 6- דיני משפחה 18 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
סמכויות	6	התלמידים.ות יכירו את הסמכויות השונות בתחום דיני המשפחה	הליך יישוב סכסוך, בית משפט לענייני משפחה, בית הדין הרבני, מרוץ סמכויות, סמכות ייחודית וסמכות מקבילה	חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשנ"א - 1953 חוק בית משפט לענייני משפחה, התשנ"ה- 1995	התלמידים.ות ימיינו את הליכי הסמכויות השונות. התלמידים.ות יערכו טבלת השוואת סמכויות
נישואין וגירושין בדין הישראלי	6	התלמידים.ות יכירו את מוסד הנישואין הקיים במדינת ישראל התלמידים.ות יכירו את תביעת הגירושין והתביעות השונות בתחום דיני המשפחה	כשירות לנישואין, צורת נישואין, תביעת גירושין, מזונות אישה, משמורת, מזונות חלוקת רכוש	בג"צ 301/63 מרים שטריר נ' הרב הראשי בן ציון שרשבסקי דיני משפחה מהדורה מעודכנת ומורחבת בליווי תוספות והשלמות מאת פרופ' מיכאל קורינאלדי (2015)	הרצאת עורך. כת דין מומחה. ית בדיני משפחה למידה עצמית- חיפוש במקורות מידע. בסיום- בדיקת הידע במליאה. התלמידים.ות יבצעו הסקה בקשר למירוץ הסמכויות בתביעת גירושין.
צפייה בסרט וניתוחו	6	התלמידים.ות ייצפו בסרט תוך ניסיון לזהות מושגים מדיני המשפחה שלמדו עד כה התלמידים.ות יעלו מגוון נקודות מבט, יפתחו את יכולת הטיעון.	גט, סרבנות גט, בית הדין הרבני, מירוץ סמכויות, סמכות ייחודית	הסרט : "גט- המשפט של וויאן אמסלם" בימוי- רונית אלקבץ ז"ל ושלומי אלקבץ. 2014	התלמידים.ות ייצפו בסרט במליאה ולאחר מכן יערכו זיהוי של המושגים שעולים בקשר לדיני משפחה

פרק 7- משפט וחברה 26 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
תפקידי המשפט בחברה	6	התלמידים.ות ימיינו את תפקידי המשפט (יישוב סכסוכים, רשת הגנה, חינוך, נורמות ראויות, הסדרת השלטון לשינוי חברתי) התלמידים.ות יבחנו באיזו מידה עומד המשפט במילוי תפקידיו התלמידים.ות יציינו מאפיינים של נורמות סמי-משפטיות המאומצות בקהילות מסוימות או במצבים מסוימים (בית דין צדק, מוסד הסולחה, השתקת עבירות, יישוב סכסוכים בדרכים אלטרנטיביות)	המשפט ככלי, תפקידי המשפט, נורמות חצי משפטיות, יישוב סכסוכים.	מ' מאוטנר "המשפט הסמוי מן העין", אלפיים 16 (1999) 45.	התלמידים.ות יערכו השוואה סמכויות בין מסגרות אלטרנטיביות ליישוב סכסוכים ויערכו מיון של יתרונות וחסרונות
הפרדה גזעית בבתי ספר בארה"ב	6	התלמידים.ות יסבירו את תפקידו של המשפט ככלי ליצירת שינוי חברתי בהקשר ההפרדה הגזעית. התלמידים.ות יכירו את סוגיית	הזכות לחינוך, הפרדה והפליה, איזון זכויות, נפרד אבל שווה, "separate but equal"	Brown v Board of Education of Topeka 347 U.S.483 (1954)	בסיום הוראה פרונטלית התלמידים.ות יעבדו בקבוצות. כל קבוצה תקבל אירוע אקטואלי שבמרכזו סוגיית

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
		ההפרדה הגזעית וההתפתחויות שחלו בה בארה"ב התלמידים.ות יבצעו מחקר עצמאי בו יבחנו האם החלטת ביהמ"ש על הדה סגרגציה אכן פתרה את הבעיה			הגזענות בארה"ב. לאחר דיון בקבוצות, כל קבוצה תציג במליאה.
הפרדה גזעית בבתי ספר בישראל	4	התלמידים.ות יעמדו על ההבדלים בין סוגי סגרגציה בחינוך בארה"ב ובישראל	הזכות לחינוך, הפרדה והפליה, איזון זכויות	פסק הדין בג"ץ 1067/08 עמותת "נוער כהלכה" ויואב ללוס נ' משרד החינוך ואחרים, ניתן ב- 6.8.2009, באתר בית המשפט העליון	התלמידים.ות יערכו השוואה בין מצב ההפרדה הגזעית בארה"ב לישראל
דילמות של צדק ושוויון (בדגש על היבט מגדרי (1)	4	התלמידים.ות יגבשו עמדה ויציגו טיעונים בדילמות של צדק ושוויון	מוסר, חירות, מידות טובות, טוהר המידות, צדק אמת ושקר, מסך הבערות.	מאוטנר מנחם, המשפט הסמוי מן העין, אלפיים 16, 45-72 (1988) דוגמאות לדילמות של צדק: נחמני נ' נחמני, כרמלה בוחבוט, רומן זדרוב, פס"ד קסטנר, פס"ד ג'נין ג'נין.	התלמידים.ות יערכו דיון סוקרטי באמצעות דיבייט בנושאים של צדק ושוויון, למשל דיון בנושא דנ"א 95/2401 נחמני נ' נחמני (ניסוח טיעונים)
דילמות של צדק ושוויון (בדגש על היבט מגדרי (2)	6	התלמידים.ות יגבשו עמדה ויציגו טיעונים בדילמות של צדק ושוויון התלמידים.ות יסבירו את השקפתו של יוצר הסרט, המחזאי, יזהו את הדילמות העולות בסרט, ויביעו את דעתם.ן.	שיוויון זכויות, איגוד עובדים, <u>הטרדה מינית</u> , צדק, חירות	הסרט: "ארץ קרה" במאית ניקי קארו ארה"ב 2005	התלמידים.ות ייצפו בסרט במליאה ולאחר מכן, עבודה בקבוצות ומילוי דו"ח צפייה

מגדר - 90 שעות
פרק 1- מושגי יסוד במגדר 20 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
פתיחה ללימודי המגדר	2	התלמידים.ות יערכו היכרות עם המורה ויקיימו תיאום ציפיות	היכרות, תיאום ציפיות, זהות מגדרית		התלמידים.ות ישחקו משחקי היכרות בעזרת חפצים שיביאו מהבית, כך בעצם ייחשפו להגדרות מגדריות בסיסיות
מגדר, מין, להט"ב	3	התלמידים.ות יכירו את המושגים ויטמיעו אותם	מין, מגדר, להט"ב	מעבר למיניות מקראה. קטעים נבחרים	הוראה פרונטלית
מין ומגדר בזירה הפרטית והציבורית	3	התלמידים.ות יכירו את מודל המשפחה בעולם המערבי התלמידים.ות יערכו היכרות ראשונית עם ביטויי המגדר בזירה הציבורית	משפחה, קבוצת השווים, מדד המגדר	למיש, דפנה. 2011 "הבנים על הבנות": מיפוי מגדר ומשפחה של תוכניות טלוויזיה לילדים בישראל מדד המגדר בישראל, סרטון	התלמידים.ות יבצעו מטלת כתיבה בנושא זהות עצמית, איפה אני ממוקם במשפחה? בחברה? לאחר מכן יתקיים דיון במליאה
הבניה חברתית ופטריארכיה	4	התלמידים.ות יכירו את המושגים ויקשרו אותם לחייהם.ן	הבניה חברתית, היררכיה, פטריארכיה, הבניה חברתית מגדרית		הוראה פרונטלית, עבודה בקבוצות
שעות כלליות בהתאם לחגים ומועדים בלוח השנה והצגת תוצרים במרחב הציבורי בבית"ס	8	התלמידים.ות יכירו את המועדים המשמעותיים וינסו להעלות מודעות לחשיבותם בקרב יתר תלמידי בית"ס התלמידים.ות יעלו רעיונות ודרכים	יום זכויות האדם הבינלאומי; יום תמיכה בטרנסג'נדרס; יום האשה הבינלאומי; יום נגד הומופוביה; פורים; יום השואה (אנה פרנק); שבוע המודעות		עבודה טקסטואלית ויצירתית שנתית שלה נראות בבית"ס

נושא הלימוד	שעות	מטרות אופרטיביות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
		יצירתיות להעביר מסר התלמידים.ות ישפרו את עבודת הצוות ויפתחו תחושת "גאוות יחידה" כחלק מהמגמה	לאלימות נגד נשים		

פרק 2- סטריאוטיפים ודימוי גוף 26 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
סטריאוטיפים מילדות	4	התלמידים.ות יכירו בקיומם של סטריאוטיפים מגיל ילדות	חשיבה סטריאוטיפית, ורוד לבנות כחול לבנים, צעצועים עם שיוך מגדרי		התלמידים.ות יתבקשו לשתף במעגל שיח תמונת ילדות בה הם.ן מייצגים.ות סטריאוטיפ מגדרי (בת רוקדת בלט, בן משחק כדורגל) או לחלופין מייצגים.ות את ההיפך (בת משחקת במשאית, בן משחק בבובת ברבי) דיון על מודעות לחשיבה הסטריאוטיפית
סטריאוטיפים של זהות מינית	4	התלמידים.ות יכירו בקיומם של סטריאוטיפים של זהות מינית והשפעתם על בני.ות נוער	סיסי, בוצ'ה, הומופוביה	סרט: "שושנה חלוץ מרכזי"	הרצאת אורח של איש.ה שיצאו מהארון בגיל הנעורים ושתפו ביחס שקיבלו מהסביבה
דימוי גוף	3	התלמידים.ות יכירו את המושג דימוי גוף ויבינו את משמעותו	דימוי גוף, נערים ונערות בעידן המסכים והפוטושופ	Obsessed with my Body (נערים - יס דוקו)	התלמידים.ות יצפו בפרק מתוכנית הדוקו ויתקיים דיון בכיתה לגבי

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
					הרגשות שעלו בעקבות הצפייה
דימוי גוף בתעשיית המוסיקה	6	התלמידים.ות ידעו לזהות סוגיות מגדריות בתרבות הפופולריות אותה הם.ן צורכים, במוסיקה ובמדיה החברתית. התלמידים.ות ילמדו לבחון את התרבות הפופולרית אותה הם.ן צורכים בעיניים ביקורתיות	החפצה, העברת מסרים במדיה מסר סמוי וגלוי	קליפים נבחרים	התלמידים.ות יבחרו באופן עצמאי שלושה קליפים, וינתחו אותם על פי שאלות מנחות
שינוי בייצוגי דימוי הגוף בתרבות הפופולרית	6	התלמידים.ות יחשפו לתהליכי השינוי בדימוי הגוף אשר מתרחשים בעשור האחרון ויבחנו האם יש בכך מספיק?	מיניות ככלי מסחרי, שינוי בתפיסת דימוי הגוף, ייצוגים מגוונים לדימוי גוף	בלוגים של מובילות דעה, דוגמניות פלאס סייז, בארץ ובעולם. פרסומות נבחרות, תוכנית טלוויזיה.	התלמידים.ות יכתבו עבודת חקר בנושא סטריאוטיפים. יחפשו באתרי הרשתות בהן הם רוכשים בגדים, פרסומות, רשתות חברתיות, תוכניות טלוויזיה, ייצוג לדוגמניות פלאס סייז ויבדקו מה טווח המידות הנמכר ברשת. לאחר מכן ידונו בשאלה, האם בישראל קיים מגוון לייצוגי הגוף ביחס לארה"ב ואירופה

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה לתלמיד	דרך הוראה בחטיבה זו
אכילה ודימוי גוף	3	התלמידים יבינו את הקשר בין דימוי הגוף להפרעות אכילה	אנורקסיה, הפרעות אכילה	גולדין, סיגל. 2002 אנורקסיה בישראל או אנורקסיה ישראלית? "כמה הערות על "תסמונת תלוית תרבות" בהקשר גלוקלי". סוציולוגיה ישראלית. תקציר	התלמידים ידונו בתקציר המאמר

פרק 3- תחום המגדר בחקיקה ובמשפט – 30 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
הטרדה מינית	5	התלמידים יכירו את עבירת הטרדה המינית ויבינו את הצורך בהוספתה לחוק העונשין	התבטאות בעלת אופי מיני, מעשים מגונים, עבירות מין, קמפיין # metoo	חוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח 1998 והתיקון לסעיף 10	עיון בהצעת החוק. התלמידים יעלו אפשרויות מגוונות לחוק חדש בנושא מגדר, המתאים לזמננו ועונה לצורך קיים שאינו מעוגן בחקיקה. (למשל חוק יסוד השוויון)
הטרדה מאיימת	5	התלמידים יכירו את הצו למניעת הטרדה מאיימת ויצדיקו את נחיצותו התלמידים ידונו ביעילותו של הצו למניעת הטרדה מאיימת	אלימות כלפי נשים, צו למניעת הטרדה מאיימת, עילת מעצר.	חוק מניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב 2001	התלמידים יקיימו דיון בקבוצות. כל תקציר של אירוע אלימות בו ניתן צו או לא ניתן צו הטרדה מאיימת ותעלה שאלות לגבי היכולת של הצו להגן במקרה אלימות כלפי אישה
עבודת נשים	5	התלמידים יכירו סוגיות בנושא עבודת נשים/ אמהות	השלכות המשפחה על עבודת נשים, עבודה במשרה חלקית, פערי	יזרעאלי, דפנה. (1999). "המיגדור בעולם העבודה".	התלמידים יערכו השוואה בין הפערים הקיימים בתנאי השכר ושוק

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
		התלמידים.ות ייחשפו לנתונים סטטיסטיים ויבחינו בפערים הקיימים בתנאי העסקה ושכר בין המינים.	שכר, "קנס האמהות" נשים עובדות, הריון ולידה, הורים בעבודה	מין מיגדר ופוליטיקה, עמ' 1 אוקן ברברה ועמליה אוליבר. 2009. עבודה בשכר ומבנה המשפחה : מחקר לאורך זמן בקרב נשים יהודיות בישראל. " סוציולוגיה ישראלית י(2): 307- 33867 – 215.	העבודה בין בין המינים
חקיקת מגן לעבודת נשים	5	התלמידים.ות ילמדו באופן מקביל ללימודי דיני עבודה בתחום הדעת משפטים, על חקיקת מגן בדיני עבודה לנשים עובדות		חוק עבודת נשים, תשי"ד- 1954 חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988 חוק שכר שווה לעובדת ולעובד, תשנ"ו-1996	התלמידים.ות יקשרו בין חוקי המגן בעבודת נשים לחקיקת המגן בדיני העבודה ויערכו השוואה ביניהם התלמידים.ות ידונו בשאלה, האם חוקי המגן יעילים והאם הצליחו לצמצם פערי שכר/ תנאים בין גברים ונשים
מגדר, משפט, צבא ובטחון	6	התלמידים.ות יכירו את התפיסות המגדריות הקיימות במערכת הצבאית התלמידים.ות יגלו כי בכוחם לפרוץ מוסכמות בצבא ולשנות את ייעודם ושירותם הצבאי התלמידים.ות ילמדו להתמקד מהמקרו למיקרו, בתחום ספציפי בעולם המשפט.	הבדלים פיזיולוגים, שינוי מבנה הצבא, שינוי דפוסי חשיבה, תפקידים מגדריים, פריצת תקרות זכוכית בתוך צה"ל	*חוק שירות הביטחון, תש"ט 1949 *בג"צ 4541/94 מילר נ' שר הבטחון פ"ד מט 94 (4) קארין כרמית יפת ושולמית אלמוג, "הדתה, הדרה וצבא : אפס ביחסי מגדר?", עיוני משפט לט (2016): 257. אלי"מ טליה לנקרי,	התלמידים.ות יערכו השוואה בין גברים לנשים בנוגע לתנאי קבלה לתפקידים בצה"ל ל-10 תפקידים נבחרים.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
		התלמידים.ות ייחשפו למקרים ששינו את המציאות החברתית תרבותית בה אנו חיים.		"מסתערות קדימה: על שילוב נשים בדרג המסתער", (אפריל 2014): 39–43.	
ייצוג נשים במגזר הציבורי	4	התלמידים.ות יחקרו ויבדקו האם קיים שוויון מגדרי בייצוג נשים במגזר הציבורי על פי נתונים רשמיים	מגזר ציבורי, צבא, משטרה, בתי המשפט, משרדי ממשלה, תפקידים בכירים	דו"ח ייצוג נשים במגזר הציבורי של מרכז המחקר והמידע של הכנסת. במועד הפרסום האחרון	ניתוח הדו"ח וצפייה בתרשימים ונתונים סטטיסטיים, דיון בשאלת השוויון המגדרי במגזר הציבורי

פרק 4- מיניות- שעות- 14

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
מיניות	4	התלמידים.ות יכירו את מושגי היסוד במיניות התלמידים.ות יכירו את האנטומיה של גוף האדם תוך דגש על ההבדלים בין המינים	מיניות, דפוסי המיניות, מיניות גברית, מיניות נשית.	סרטונים של לייסי גרין ואחרים	עבודה בקבוצות חד מיניות- חקירת מודים כמו: קרי לילה, מחזור, משיכה, ועוד.
מיניות בריאה	4	התלמידים.ות יעלו שאלות חשובות בנוגע למיניות, מה עושים בפועל? האם יש הבדל בין גברים ונשים? כיצד מקיימים מין בטוח?	מגע מיני מיטיב; התנהגויות מיניות בריאות ובטוחות	סרטונים של "השיחה"	עבודה בקבוצות חד מיניות, שיח על מיניות בריאה עם משחק שליפת שאלות מתוך צנצנת
יחסים ואני	6	התלמידים.ות יעלו שאלות חשובות בנוגע ליחסים. התלמידים.ות יקיימו שיח פתוח	פורנוגרפיה והשפעות לא מיטיבות (עישון, שתייה, לחץ חברתי) של קבוצת השווים		התלמידים.ות יענו על סקר עמדות בנוגע למושגים הנלמדים, יחסים, פורנוגרפיה, לחץ חברתי

לאחר סקר העמדות יבחרו קבוצות התלמידים. ות את הנושא ה"בוער" ביותר ויכינו מערך שיעור של 25 דקות שיציגו במליאה.			על לחץ חברתי של קבוצת השוויים		
---	--	--	-------------------------------------	--	--

מפרט התכנים - כיתה י"ב: משפטים ומגדר היקף 180 שעות

משפטים - 90 שעות

מגדר - 90 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
היכרות עם פרויקט "סוגייה"	3	התלמידים.ות וכיתת הוותקים.ות ישתתפו בשיעור חינוך משותף העוסק בזקנים ובזיקנה, נברר מה יחסנו לזקנה, כיצד התרבות בתוכה אנו חיים משקפת יחס זה?	פרויקט סוגייה, זיקנה, היחס לזיקנה, קורונה וזיקנה, חברה רב דורית, גילנות.	ליפשיץ, י' (2020), "סליחה על השאלה- זקנים, זיקנה ואנחנו". תוכניות בארי- שיעור חינוך על היחס לזקנים ולזקנה.	הוראה ולמידה משותפת- התלמידים.ות וכיתת הוותקים.ות יצפו יחד בסרטון "סליחה על השאלה- בנושא זיקנה", נתייחס לשיר של ד"ר אסתר שקלים "הלוואי ותהיי זקנה", נקיים דיון משותף על שיר זה, על היחס לזקנים במהלך הקורונה, גילנות ולבסוף נצפה בסרטון של הנכד שבחר לגור עם סבו במהלך תקופת הקורונה ונלמד על "הרווחים" של שני הצדדים מהשהייה המשותפת

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
היכרות עם פרויקט "סוגייה"- המשך	3	התלמידים יקיימו הכרות עם כיתת הוותיקים ויערכו עימה תאום ציפיות. לאחר מכן, רכזת המגמה תחשוף אותם לתכני הפרויקט.	תאום ציפיות, למידה משותפת, דילמות, זכויות הגיל השלישי בתחום המשפט ובתחום המגדר.	ישראל, ד' (2010), "משפט, צדק וזיקנה". אשל- האגודה לתכנון ופיתוח שירותים למען הזקן.	הוראה ולמידה באמצעות משחק. הוותיקים והתלמידים ישבו בשני מעגלים- חיצוני ופנימי ורכזת המגמה תוביל מפגש היכרות מהנה באמצעות משחק.
דיני ירושה, עזבון וצוואה- זכויות הירושה של בני זוג	4	התלמידים יכירו את דיני הירושה, עזבון וצוואה, התלמידים יכירו את חוק הירושה. התלמידים יבינו מהן זכויות הירושה של בני זוג. התלמידים ילמדו חומר תיאורטי שיסייע להם בפתרון הבעיות העשויות להגיע לפרויקט הסוגייה.	ירושה, צוואה, עזבון, שאירים, כשרות לרשת, פסולת לרשת, צורת הצוואה, תוקף הצוואה, צו ירושה וצו קיום צוואה. זכויות הירושה של בני זוג- פרודים, ידועים בציבור, בני זוג בני אותו מין.	חוק הירושה, תשכ"ה-1965, ד"ר דפנה הקר, "מאפייניהם של סכסוכי ירושות בישראל – ממצאי מחקר אימפריי", הון משפחתי (יולי 2015), עמ' 79-100. ע"א 1717/98 בלאו נ' פוזש. ע"א 247/97 סבג נ' סבג (1999).	לאחר למידה פרוטגולית בשימוש עזרים טכנולוגיים של הנושא, עיון בחוק הירושה ומבנהו, התלמידים יענו על "קייס" שיעסוק בסוגיה של ידועים בציבור כיורשים על בסיס סעיף 55 לחוק הירושה.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
יורשים על פי דין והשינויים במבנה המשפחה.	4	התלמידים יכירו מי נחשב על פי דין כירוש, הגדרת ילדים במשפחה המודרנית לעניין ירושה.	הגדרת ילדים לעניין ירושה על פי דין, זכויות הירושה של ילדים מאומצים, אימוץ פורמלי ללא אימוץ בפועל, השפעת טכניקות ההולדה המלאכותיות (נשיאת עוברים, תרומת ביצית ותרומת זרע)	חוק הירושה, ע"א 449/79 סלמה נ' סלמה, פסק דין ירוס חקק	הוראה פרונטלית ודיון.
כשרות לרשת ופסלות לרשת	2	התלמידים יכירו כי גם תאגידים יכולים לטעון לירושה וגם המדינה במקרים בלעדיים. התלמידים יכירו מי על פי דין פסול לטעון לירושה על פי פסקי דין תקדימים שהיו בארץ.	כשרות בני אדם לרשת, כשרות תאגידים לרשת, פסלות לרשת, "אין חוטא נשכר" כנורמה.	סעיף 3, 4 לחוק הירושה, ד"נ 40/80 קניג נ' כהן. פרשת דניאל מעוז.	התלמידים יקראו את פס"ד ד"נ 40/80 קניג נ' כהן וילמדו דרכו על הערך "אין חוטא נשכר" כנורמה בנושא פסולת לרשת.
צוואות וייפוי כוח מתמשך (א)	4	התלמידים יכירו את האפשרויות שבהן אדם יכול לערוך צוואה ויבינו מהן זכויות הוותיקים. התלמידים ילמדו חומר תיאורטי שיסייע להם בהבנה מעמיקה של נושאים אלו.	הדרכים בהם ניתן לערוך צוואה. קיום צוואה על אף פגמים בצורה. צורות צוואה בדין הישראלי, ביטול צוואה.	סעיף 25 לחוק הירושה, ע"א 719/97 אהרון יוסף נ. אהרונאי אמנון <u>צפייה בסרט "הצוואה" (בימאית מליסדורף, צפי 2006)</u>	התלמידים יצפו במשותף עם כיתת הוותיקים. בסרט "הצוואה" סרט דרמה. במרכז עומדת הסוגיה החשובה של כתיבת צוואה עוד בחייו של האדם.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
צוואות וייפוי כוח מתמשך (ב)	4	התלמידים יכירו את כלי המשפטי החדש יחסית (2017) של ייפוי כוח מתמשך.	הגדרת המושג ייפוי כוח מתמשך, סוגי ייפוי כוח מתמשך, את מי ניתן למנות למייפה כוח מתמשך, באילו תחומים אפשר להעניק ייפוי כוח מתמשך,	חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962	התלמידים יטלו חלק ב"כיתה הפוכה", יקבלו מראש שאלות מנחות יערכו חיפוש במרשתת וילמדו על המושג תוך כדי שימוש בלמידה עצמית.
זיקנה והזדקנות מטעם ביטוח לאומי	6	התלמידים יכירו את קצבאות ביטוח הלאומי המעוגנות בחוק על מנת שיוכלו להציג דילמות ולהעמיק בזכויות אלו בפני הוותקים.	קצבת זיקנה (קצבת אזרח וותיק), גמלת סיעוד, קצבת שארים והטבות נלוות	חוק הביטוח הלאומי, תשנ"ה, 1995 ישראל, ד' (2013), "זיקנה בהיכלים של צדק: זקנים וגילנות בפסיקת בית המשפט העליון". תל אביב-רסלינג.	התלמידים יעלו מגוון נקודות מבט בקשר לניתוח פסקי דין, פתרון אירועים משפטיים העוסקים בסוגיות בהקשר לביטוח לאומי. התלמידים וכיתת הוותיקים ישמעו הרצאה מפי עו"ד העוסקת בזכויות ביטוח הלאומי בנושא זיקנה.
גילנות	2	התלמידים יכירו את המושג גילנות.	גילנות, תעסוקה רב גילית.	אתר "תעסוקה רב גילית" – אתר הידע על קידום תעסוקת מבוגרים. שני, ע' (2019), "מין, מגדר והגוף המזדקן: הקשר בין מין, תפקידי מגדר, גיל כרונולוגי וגיל סובייקטיבי	למידה עם שימוש במצגת, הצגת סרטון שעוסק בגילנות "למי קראת זקן?" לסיכום הלמידה – התלמידים ישיבו על שאלון קצר שנלקח מתוך אתר

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
				לבושה גופנית בגיל הזקנה". הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת תל אביב. ישראל, ד' (2013), "זיקנה בהיכלים של צדק: זקנים וגילנות בפסיקת בית המשפט העליון". תל אביב- רסלינג.	"תעסוקה רב גילאית". <u>קישור לשאלון: האם אתה גילנתי?</u>
תעסוקה רב גילית	3	התלמידים ילמדו לערוך ראיון עומק חצי מובנה . התלמידים יכירו את מקום עבודתם הקודמים של כיתת הוותיקים וילמדו דרכם על תעסוקה רב גילית.	ראיון עומק מקום תעסוקה רב גילית אי קבלה לעבודה בשל הגיל, תפוקה, יעילות.	אתר מפמ"ר אזרחות, מטלת ביצוע, איסוף נתונים מהשטח- ביצוע ראיון.	התלמידים יבנו שאלות אותן הן ישאלו את הוותיקים. ות בהתאם לנושא, יראיינו את הוותיקים. ות ויגשיו למורה את סיכום הראיון ומה הם למדו אודות תעסוקה רב גילית בעקבות הראיון.
משפט מבויס- רקע לתולדות המשפט המבוים	4	התלמידים ייחשפו לעולם המשפט המבוים, תולדותיו, והשימושים הלימודיים בו.	משפט מבויס Moot-Court דיבייט משפט מבויס ככלי לימודי תחרות משפט.	אפרת רחף, "המשפט המבוים: פוטנציאל לא ממומש במערכת החינוך הישראלית?" הפרלמנט 44 2004.	הוראה פרונטלית בשימוש עם עזרים טכנולוגיים.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
הצדדים בדיבייט	4	התלמידים יכירו את הצדדים בדיבייט ונטל השכנוע רובץ על כתבי התביעה.	תביעה, הגנה, נטל שכנוע	רבובסקי, י' (2019), "הוראה ולמידה פעילה באמצעות דיבייט". מתוך: רב גוונים: מחקר ושיח 17 (4). <u>קישור למאמר</u>	הוראה פרונטלית בשימוש עם עזרים טכנולוגיים.
נאום משפטי	4	התלמידים ילמדו כיצד כותבים נאום משפטי	פתיחה, טיעונים, סיכום.	רבובסקי, י' (2019), "הוראה ולמידה פעילה באמצעות דיבייט". מתוך: רב גוונים: מחקר ושיח 17 (4).	סדנת כתיבה

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
חקר נושא	4	התלמידים יתחלקו לקבוצות בנות 4 תלמידים כל אחת (4 לתביעה ו-4 להגנה)	אקטואליה, היבט משפטי, ההליך אזרחי, ההליך הפלילי.	חיפוש נושא אקטואלי באתרי חדשות אינטרנטיים (אתרי חדשות כגון nrg, ynet, walla, mako (12 חדשות	סדנת הנחיה וחיפוש מידע באינטרנט במעבדת מחשבים.
מבנה הדיבייט	4	התלמידים ילמדו כיצד בנוי הדיבייט וסדר הצגת הדברים	נאומי פתיחה טיעונים ניהול חקירה	רבובסקי, י" (2019), "הוראה ולמידה פעילה באמצעות דיבייט". מתוך: רב גוונים: מחקר ושיח 17 (4). צפייה בסרט "הווכחנים הגדולים" (בימוי: דנזל וושינגטון, ארצות הברית 2007)	התלמידים יצפו בסרט "הווכחנים הגדולים" וישיבו על שאלות מנחות במהלך ולאחר צפייה בסרט. יגישו למורה דו"ח צפייה בסרט.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
נאום הפתיחה	3	התלמידים ילמדו את חשיבות נאום הפתיחה	רקע, עובדות, המקרה, מיקוד, הנושא, טיעונים, בקצרה, דרישות תביעה והגנה.	רבובסקי, י' (2019), "הוראה ולמידה פעילה באמצעות דיבייט". מתוך: רב גוונים: מחקר ושיח 17 (4).	הוראה פרונטלית
טיעונים	3	התלמידים ילמדו את חשיבות הטיעונים משפט המבוסס וכי מדובר בלב הדיבייט	טיעונים מנומקים ומשכנעים, הישענות על מקורות משפטיים, ועיתונאיים, משפט משווה	רבובסקי, י' (2019), "הוראה ולמידה פעילה באמצעות דיבייט". מתוך: רב גוונים: מחקר ושיח 17 (4).	סדנת למידה להצגת טיעונים ממקרה בוחן נבחר העוסק בצוואות.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
תפקיד העדים	3	התלמידים.ות ילמדו את תפקידי העדים	עדות מטעם התובע/נתבע. עד מטעם התובע/נתבע, דיני ראיות	רבובסקי, י' (2019), "הוראה ולמידה פעילה באמצעות דיבייט". מתוך: רב גוונים : מחקר ושיח 17 (4).	סדנת למידה
נאום הסיכום	3	התלמידים.ות יבינו שנאום הסיכום נועד לתמצת ולחזור על עיקרי הדברים	חזרה על טענות הצדדים, חילוף אמירה מעניינת מחקירות העדים, סיכום.	רבובסקי, י' (2019), "הוראה ולמידה פעילה באמצעות דיבייט". מתוך: רב גוונים : מחקר ושיח 17 (4).	התלמידים.ות יבחרו מקרה בוחן אחד שנלמד בכיתה, יקראו את פסק הדין וינסחו מחדש פסקת סיכום בהתאם למה שלמדו.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
כתיבת הדיבייט	6	התלמידים יתדיינו ויכינו את הדיבייט לתיקוני והערכת המורה	עבודה קבוצתית שיתוף הובלה תיקון	הפנייה לחומרי למידה נוספים במידת הצורך	סדנת כתיבה
חזרה גנרלית	5	התלמידים יציגו בעל פה את הנושא בו הם בחרו לכתוב במסגרת מטלת הסיכום.	חזרה גנרלית הבעה בעל פה עמידה מול קהל		סדנת הנחיה.
הצגת הדיבייט במסגרת המשפט המבויס	8	דיון מעמיק בסוגיה אקטואלית, ניסוח ותרגול טיעונים משכנעים ולוגיים התומכים/ מתנגדים לסוגיה תרגול מיומנויות של עמידה מול קהל, תרגול מיומנויות של שיתוף פעולה	הבעה בעל פה עבודה קבוצתית יכולת שכנוע דיבור בהגהה נכונה		אירוע שיא של תלמידי המגמה, מוריהם, הוריהם וכיתת הוותיקים.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
		ועבודת צוות.			
רפלקציה – תיעוד על תהליך העבודה	4	התלמידים יענו על שאלות רפלקציה בקשר לתהליך שעברו במסגרת הכנת הדיבייט והצגתו.	רפלקציה תיעוד התהליך התבוננות עצמית ועל האחר ביקורת הבעת דעה	מחווים של מדעי החברה.	מענה על שאלות מנחות לרפלקציה והגשתן למורה.

לימודי מגדר - 90 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
נשיות, גבריות וזיקנה (א)	5	הכרת מאפייני הזקנה בקרב נשים וביטוייה בקרב נשים מכיתת הוותיקים.	תוחלת חיים, גיל שלישי, גיל רביעי, בושא גופנית	דקל, ט' (2020), "נשים וזקנה- מגדר וגילנות בראי האומנות בישראל". למדא- האוניברסיטה הפתוחה. שני, ע' (2019), "מין, מגדר והגוף המזדקן: הקשר בין מין, תפקידי מגדר, גיל כרונולוגי וגיל סובייקטיבי לבושא גופנית בגיל הזקנה". הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת תל אביב. ישראל, ד' (2010), "משפט, צדק וזיקנה". אשל- האגודה לתכנון ופיתוח שירותים למען הזקן. ישראל, ד' (2013), "זיקנה בהיכלים של צדק: זקנים וגילנות בפסיקת בית המשפט	מעגלי שיח- תלמידים וות וכיתת הוותיקים. התלמידים ישתמשו בשאלות שנשאלו בסרטון "סליחה על השאלה- בנושא זיקנה" ליצור שיח משותף עם כיתת הגימלאים אודות שאלות אלו.

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
				העליון". תל אביב- רסלינג.	
נשיות, גבריות וזיקנה (ב)	5	הכרת מאפייני הזיקנה בקרב נשים וביטוייה בקרב נשים מכיתת הוותיקים.ות	תפקידי המגדר בגיל השלישי	שני, ע' (2019), "מין, מגדר והגוף המזדקן: הקשר בין מין, תפקידי מגדר, גיל כרונולוגי וגיל סובייקטיבי לבושה גופנית בגיל הזקנה". הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת תל אביב.	למידה פרונטלית.

פרק 4- פמיניזם – 22 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
התפתחות הפמיניזם	6	התלמידים.ות יסקרו את התפתחות הפמיניזם על פני ציר הזמן ויכירו נקודות ציון משמעותיות	פמיניזם, תנועה לשוויון זכויות הנשים, לידת הפמיניזם במאה ה-18, הגל הראשון, סופרג'יזם. הגל השני- שנות ה 60 : המאבק להעלאת המודעות. שנות ה 70 "שנת האפס לשחרור האישה". שנות ה- 80 : הגל הנגדי. שנות ה 90 : "אש באש"- המאבק בהתנגדות. פמיניזם בעידן הפוסט מודרני.	באום, ד. ,אמיר, ד(עורכות) (2002) ללמוד פמיניזם הוצאת הקיבוץ המאוחד. מיל, ג'ון סטיוארט, [1869] 2006. "שעבוד הנשים", בתוך באום ואחרות (עורכות): ללמוד פמיניזם: מקראה. תל אביב: קיבוץ מאוחד, ע"מ 41 - 47.	
תיאוריות פמיניסטיות	6	התלמידים.ות יכירו את התיאוריות המרכזיות	סופרג'יסטיות תיאוריה ליברלית,	פרידן, בטי, 1975: "הבעיה שאין לה שם": אישה, נשים,	עבודה בקבוצות, כל קבוצה תכין מצגת על תיאוריה אחת

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
		בתחום המגדר ואת ההוגות המרכזיות	תיאוריה תרבותית, תיאוריה רדיקלית זכות בחירה, סנקה פולס, שוויון פורמלי	נשיות, תל אביב: התנועה הפמיניסטית בישראל, עמודים 143-132.	ובסיום תציג אותה במליאה
פמיניזם בהקשר תרבותי	6	התלמידים ייחשפו להקשר התרבותי של הפמיניזם וילמדו לזהות הבדלים בסוגיות פמיניסטיות בין תרבויות שונות.	פמיניזם רדיקלי תרבותי ליברלי (שחור) בהקשר הישראלי – פמיניזם מזרחי, פמיניזם פלסטיני, גלובלי ואקו-פמיניזם.	רודד, רות. (2009). חדש וישן בחקר המגדר במזרח התיכון: מבט שני על מקורות ראשוניים. (עמ' 260-273). דאהן-כלב, הנרייט. 2000: "נשים מזרחיות: זהות של עדה ומגדר בחינוך": מיניות ומגדר בחינוך, תל אביב: רמות, עמודים 193-210. אבו-טביך, ליליאן. (2013). "להפך אין לנו אינטרס בכלל!" נשים פלסטיניות בישראל מדברות על חווית ההגירה עם הנישואים". (עמ' 111 – 148).	התלמידים ידונו בתקצירי המאמרים ויזהו הבדלים בין הביטויים לפמיניזם בתרבויות השונות
סוכני שינוי	4	התלמידים יכירו את המושג סוכן שינוי וכירו מספר סוכני שינוי בישראל	ארגוני נשים, שדולת הנשים, הועדה לקידום מעמד האישה בכנסת, מרכז סיוע לנשים נפגעות אלימות		התלמידים יעבדו בקבוצות, כל קבוצה תכין מצגת על סוכן השינוי שקיבלה. התוצרים יוצגו במליאה

פרק 5- גבריות - 20 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
גבריות	4	התלמידים.ות יכירו תיאוריות של גבריות	תיאוריה, גבריות	גורביץ, דוד. 2001. "גברים אבודים". מוזה. עמ' 37-40 נרדי, חן. ונרדי, רבקה. 1992. גברים בשינוי: בדרך לגבריות אחרת. הולנדר, ע'. 2000. דימויי גבריות ותפיסת מחירה בקרב נערים מתבגרים בישראל.	התלמידים.ות ידונו בזוגות בתקצירי המאמרים וימלאו יחד דף עבודה עם שאלות
גבריות בישראל	4	התלמידים.ות יכירו גבריות ישראלית כפי שהיא מוצגת במרחב הציבורי	גבריות, מאצ'ו מן, מטרוסקסואליות	בחירה חופשית של הצגת דמות "הגבר הישראלי" במרחב לדוגמא הסרט יוסי וג'אגר הסדרה הבורר הספר "אבא עושה בושות"	דיון כיתתי
גיבור על? גבריות בקולנוע	4	התלמידים.ות יבחנו את השינויים שחלו בשנים האחרונות ואת הגבריות החדשה שמיוצגת בקולנוע	גבריות חדשה	בחירה חופשית: כקפטן אמריקה, וונדרומן, זהות בדויה, חיים בהחלפה צפייה בקטעים נבחרים	עבודה קבוצתית התלמידים.ות ידונו בשאלה מיהו גיבור על? שיג ושיח קבוצתי, והגשת דוח מסכם
דילמות רגשיות של גברים (1)	4	התלמידים.ות ייחשפו לעולמות תוכן ודילמות רגשיות של גברים בהקשר פסיכולוגי וחברתי וירחיבו את ההבנה לגבי מרחב האפשרויות ואסטרטגיות התערבות ליצירת שינוי	"העצמי הגברי" בחברה הפטריארכלית קונפליקט, תפקידי מגדר אבהות: היבטים תרבותיים ומוסדיים	אפטר, י. (2018) איפה הגברים כולם: מודל להסבר מחסומים של גברים בפניה לעזרה נפשית מקצועית. פסיכולוגיה עברית. אפטר, י. (2014) האבהות החדשה וסוגיות	דיון בתקצירי המאמרים, התלמידים.ות יביעו עמדתם לגבי הקונפליקט שחוהו ה"גבר החדש"

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
		תודעתי בקרב גברים.		טיפוליות בהתערבות עם אבות.	
דילמות רגשיות של גברים (2)	4	התלמידים.ות יסבירו את השקפתו של יוצר הסרט, יזהו את הדילמות העולות בסרט, ויביעו את דעתם.ן.	גבריות, עיצוב ה-self על רקע הציפיות, מימוש עצמי	הסרט: "בילי אליוט" בימוי סטיבן דלדרי, בריטניה 2000	התלמידים.ות ייצפו בסרט במליאה ולאחר מכן, עבודה בקבוצות ומילוי דו"ח צפייה

פרק 6- מגדר ומין בעידן הדיגיטלי 18 שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
מבוא- מגדר ומין בעידן הדיגיטלי	4	התלמידים.ות יכירו את מושגי המפתח של פרק זה על מנת להתמצא בחומר הלימוד בהמשך. התלמידים.ות ילמדו מה השתנה היום בעולם הדיגיטלי מבחינת חשיפה של צעירים לסוגיות מין, מגדר ומיניות.	מין, מגדר, מיניות, מגוון זהויות מגדריות,	רן ע', יוספסברג בן יהושע ל' (2021), "מגדר, מין ומיניות בעולם דיגיטלי: חינוך מיטיב לצעירים ולצעירות, אפשרויות וסיכויים" מכון מופ"ת.	הוראה פרונטלית
תכנים דיגיטליים בנושא מין, מיניות ומגדר וערוצי תקשורת להעברתם.	4	התלמידים.ות ילמדו כיצד משפיעה החשיפה לתקשורת ולמדיה החברתית על דימוי גוף ודימוי עצמי של ילדים וצעירים, על שוויון זכויות מגדרי ועל התנהגות מינית.	דימוי גוף, מדיה חברתית, תכנים בנושא הופעה חיצונית, שוויון זכויות מגדרי, התנהגות מינית.	רן ע', יוספסברג בן יהושע ל' (2021), "מגדר, מין ומיניות בעולם דיגיטלי: חינוך מיטיב לצעירים ולצעירות, אפשרויות וסיכויים" מכון מופ"ת.	עבודה בקבוצות בכיתה, התלמידים.ות יקראו את החלק במאמר שעוסק בנושא זה ויענו על השאלה כיצד משפיעה החשיפה לתקשורת ולמדיה החברתית על דימוי הגוף?

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
השפעות החשיפה לתכנים מיניים ברשת על ההתנהגויות, העמדות והעולם הרגשי של צעירים ועל זהויות מגדריות.	4	התלמידים.ות יחשפו לנתונים סטטיסטיים על חשיפה לתכנים מיניים ברשת וכיצד זה משפיע על התנהגות בני נוער.	דימוי גוף, הערכה עצמית והחפצה עצמית, סלפי, בריונות ברשת סביב סוגיות של זהות מינית ומגדרית, ניצול מיני, השפעות מגפת הקורונה.	רן ע', יוספסברג בן יהושע ל' (2021), "מגדר, מין ומיניות בעולם דיגיטלי: חינוך מיטיב לצעירים ולצעירות, אפשרויות וסיכויים" מכון מופ"ת.	דיון כיתתי, עבודה בזוגות והצגת התוצר במליאה. כל זוג יבחר השפעה שלילית אחת המופיעה במאמר: אלימות מינית בעקבות צפייה מתמשכת במסרים מיניים אלימים ברשת. הטרדה וניצול התנהגויות מיניות מסכנות התפתחות הפרעות אכילה ופתולוגיה של אכילה ירידה בערך העצמי והחפצה עצמית.
מוסדות פורמליים ובלתי פורמליים ומדיניותם בנוגע לסוגיות מין, מגדר וחינוך מיני ומגדרי.	6	התלמידים.ות יכירו את המוסדות הפורמליים והבלתי פורמליים כסוכני שינוי והשפעתם על סוגיות המין ומגדר בקרב בני הנוער. התלמידים.ות יתמודדו עם מיומנות של הבעת עמדה מנומקת ביחס לנושא.	מוסדות פורמליים: מערכת החינוך, מוסדות ממשלתיים. מוסדות בלתי פורמליים: מעורבות הורים, תופעת METOO, העצמה נשית ומגדרית.	רן ע', יוספסברג בן יהושע ל' (2021), "מגדר, מין ומיניות בעולם דיגיטלי: חינוך מיטיב לצעירים ולצעירות, אפשרויות וסיכויים" מכון מופ"ת.	עבודה בקבוצות-מיומנות של הבעת עמדה. כל קבוצה תבחר מוסד פורמלי/בלתי פורמלי ותגדיר לדעתה מה רצוי לדעת חברי הקבוצה מיגור תופעת החשיפה לתכנים לא ראויים.

פרק 7- שפה 20 - שעות

נושא הלימוד	שעות	מטרות	מושגים מרכזיים	ביבליוגרפיה	דרך הוראה בחטיבה זו
שפה ותקשורת בינאישית	4	התלמידים.ות יכירו מושגים בסיסיים בתקשורת ויעמדו על הקשיים בקיום תקשורת אישית	שפת גוף, מחוות, דרך פנייה, הזדהות, ניכור	איוניר, 2002	עבודה בקבוצות: סימולציות של סיטואציות שונות מהיום יום והסקה של המושגים שנלמדו
שפה מגדרית	4	התלמידים.ות ייחשפו לשפה מגדרית ויבחינו בין שפה נשית ושפה גברית	מילים שגורות: אבות האומה, אמהות עובדות, בעל, אשת חייל	1. אלבין – איגנפלד, שפה שלו שפה שלה 2. ששון לוי, זהויות במדים 3. איזנרייך, דברו אלינו	עבודה בקבוצות על תקצירים שלושה מאמרים ודיון במליאה
עברית רב מגדרית	6	התלמידים.ות יכירו את התפתחות השפה הרב מגדרית בישראל, התלמידים.ות יתנסו בכתיבה בפונט עברית רב מגדרית ויכינו תוצר שיוצג במרחב הציבורי של ביה"ס	עברית רב-מגדרית, מיכל שומר, הנכחת נשים		התלמידים.ות יתנסו בכתיבה בפונט עברית רב מגדרית, יכינו תוצר באמצעות הפונט אשר יוצג במרחב הציבורי בביה"ס
תקשורת לא מילולית- "כשאת אומרת לא למה את מתכוונת"	6	התלמידים.ות יבחנו את התקשורת הלא מילולית בסוגיית ההסכמה התלמידים.ות יעמיקו את מחשבתם על היגדים והתנהגויות	הסכמה, רצון, אונס, תקיפה מינית, יחסים בהסכמה, בעילה בהסכמה	רותי לבנשטיין לזר, מבט חדש על ההסכמה בעברת האינזוס, עיוני משפט מב, 2019	עבודה בקבוצות, דיון בסוגיות שונות בעזרת כרטיסיות

נספח א' - טבלאות דרכי ההערכה השוטפת והמסכמת

להלן טבלאות דרכי ההערכה השוטפת והמסכמת המרכיבות את ציון הבגרות במשפטים ומגדר

בהיקף של 5 יח"ל:

הערכה שוטפת		
שנת היבחנות	דרך ההערכה	משקל ציון ההערכה
כיתה י'	דו"ח סיור לימודי	10%
	סדנת כתיבה	20%
	מבחן מסכם בכתב	20%
	סדנאות התנסות	20%
	כתיבת עבודה	20%
	תלמידאות	10%
	מבחן בכתב	20%
כיתה יא'	יום שיא בנושא זכויות עבודה בקרב בני נוער	15%
	דו"ח צפייה בסרט- משפט וחברה	15%
	עריכה וניתוח שאלון- עבודת נשים	10%
	ניתוח פסק דין בראיה מגדרית	15%
	כתיבת עבודות	15%
	תלמידאות	10%
	בחירת נושא מתחומי המשפט והמגדר בגיל השלישי ואיתור מקורות מידע מהימנים בנושא הנבחר	5%
כיתה יב'	הכנת מצגת ופרזנטציה מול כיתת הוותקים. ות בנושא הנבחר	10%
	חילוץ דילמה בנושא הנבחר העולה מכיתת הוותקים. ות והפיכתה לדילמה משפטית	5%
	נאום משפטי	5%
	כתב טענות	5%
	חזרה גנרלית – ציון מגן	15%
	דיבייט – המשפט המבויס	10%
	רפלקציה על כל התהליך	10%
	תכנים דיגטליים בנושא מין, מיניות ומגדר וערוצי תקשורת להעברתם – קריאת מאמר ומענה על שאלה מנחה.	5%
	מוסדות פורמליים ובלתי פורמליים ומדיניותם בנוגע לסוגיות מין, מגדר וחינוך מיני ומגדרי- כתיבת נייר עמדה	10%
	דו"ח צפייה בסרט	5%
	הכנת תוצר בשפה רב מגדרית	5%
	תלמידאות	10%

הערכה מסכמת					
שם השאלון	שנת היבחנות	מספר יחידות לימוד	משקל בהרכב לציון סופי	דרך מזדי ההערכה	משקל ציון ההערכה
תלקיט משפטים- משימות הערכה מצטברות	י' - יא'	2	40%	מבחן מסכם בכתב- כיתה י'	15%
				סדנת כתיבה- כיתה י'	התלמיד יבחר 3 מטלות מבין המטלות הנ"ל. כל אחת 15%
				סדנאות התנסות- כיתה י'	יום שי"א בנושא זכויות עבודה בקרב בני נוער
				דו"ח סיור לימודי- כיתה י'	סה"כ- 45%
				מבחן בכתב- כיתה יא'	
				יום שי"א בנושא זכויות עבודה בקרב בני נוער	
				דו"ח צפייה בסרט- כיתה יא'	
				כתיבת עבודה- כיתה י'	20%
תלקיט מגדר- משימות הערכה מצטברות	יא' - יב'	2	40%	מעטפת לתלקיט ורפלקציה	20%
				עריכה וניתוח שאלון- עבודת נשים	התלמיד יבחר 4 מטלות מבין המטלות הנ"ל. כל מטלה 20%
				עבודת חקר- סטראוטיפים	
				דו"ח צפייה בסרט	
				ניתוח פסק דין בראיה מגדרית	
				נייר עמדה	
				סיכום מאמר	
				הכנת תוצר בשפה רב מגדרית	סה"כ- 80%
פרויקט סוגיה + משפט מבויס	יב'	1	20%	מעטפת לתלקיט ורפלקציה	20%
				הגשת סקירת ספרות, הכנת מצגת, הצגתה וחליצת דילמה משפטית	20%
				הכנת כתב טענות ונאום משפטי	30%
				דיבייט – משפט מבויס	30%
				רפלקציה	20%

מטלה 1

כיתה י' - סדנת כתיבה משפטית וסיכום פסק דין

התלמידים יבחרו אירוע אקטואלי ואודותיו יכתבו מסמך טיעוני, בו יחוו את עמדתם האישית תוך הצגת וביסוס נימוקים לביסוס עמדתם.

סיכום פסק דין : התלמידים ילמדו אודות הכללים המנחים לסיכום פסק דין- עיקרון הצע"ד : צדדים, עובדות, דין. לאחר מכן יסכמו פסק דין בהתאם לרשימה נבחרת מראש של פסקי דין לבחירה.

מחווון כתיבה טיעונית :

משימה	פירוט	אחוזים
1. מבנה דגם טיעון	*הצגת הנושא והטענה *נימוקים והסברים *טענה נגדית והפרכתה *מסקנה והמלצה	50%
2. שימוש במילות קישור	שימוש נכון במילות קישור בחלקי הטעון השונים.	10%
3. עבודת צוות ומשוב בהערכת עמיתים	הקשבה, שיתוף פעולה, עמידה בזמנים, השתתפות בדיונים.	30%
4. רפלקציה	הגשת רפלקציה אישית על תהליך העבודה.	10%

מחווון סיכום פסק דין :

משימה	פירוט	אחוזים
1. סיכום בכתב	*צדדים- זהות הצדדים *עובדות- מרכזיות ורלוונטיות *דין- ניסוח השאלה המשפטית והכרעת בימ"ש.	50%
2. סגנון תחבירי ולשון	שפה ברורה, פשוטה וקולחת, תחביר מובן.	20%
3. עבודת צוות ומשוב בהערכת עמיתים	הקשבה, שיתוף פעולה, עמידה בזמנים, השתתפות בדיונים.	20%

4.	רפלקציה	הגשת רפלקציה אישית על תהליך העבודה.	10%
----	---------	-------------------------------------	-----

מטלה 2

מטלה 2 כיתה י'- סדנת התנסות מעשית בתיק פלילי.

חלק א- קבלת החומר המצוי בתיק פלילי- סידורו והכנתו .

חלק ב- הסבירו אודות הדיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים וחלוקת תפקידים בקבוצה בין תביעה להגנה. בשלב זה כל קבוצה תעלה טיעונים לקראת הדיון למעצר עד לתום ההליכים. לאחר מכן, סימולציה ע"י משחק תפקידים : תלמיד אחד ישמש כתובע ותלמיד נוסף, כסגור. שאר התלמידים יבצעו תצפית ע"י דף תצפית ייעודי. לאחר הדיון התלמידים יתחלפו בתפקידים. כנ"ל אודות הטיעונים לעונש .

חלק ג- דיון משותף, תחקיר כיתתי ומשוב.

מחווו סיכום פסק דין :

משימה	פירוט	אחוזים
1. ידע תאורטי והגשת מטלות כתובות	*הגשת התיק הפלילי המסודר, טיעונים לעונש, דו"ח צפייה	30%
2. ידיעות התלמיד בעל פה	בחינת ידיעות התלמיד בעל פה, בשלב הסימולציות- טיעון בהיר, מתומצת, עמידה מול קהל.	30%
3. עבודת צוות ומשוב בהערכת עמיתים	הקשבה, שיתוף פעולה, עמידה בזמנים, השתתפות בדיונים.	30%
4. רפלקציה	הגשת רפלקציה אישית על תהליך העבודה.	10%

מטלה 3

מטלה 3 כיתה יב' דו"ח צפייה בסרט בילי אליוט.

דו"ח צפייה בסרט בזיקה לתוכנית העשרה במגדר

דף הוראות לתלמיד

קראו את השאלות בדו"ח הצפייה לפני הסרט. בזמן הצפייה רשמו בראשי פרקים נקודות המתייחסות לשאלות שקראתם. לאחר הצפייה ענו על השאלות.

השאלות

1. ציינו את שם הסרט בו צפיתם והציגו את הרקע ואת תקציר העלילה. (15 נקודות)
2. הסבירו מה הם השיקולים שיכולים להיות בבחירת הסרט בזיקה לנושא הגבריות. השתמשו לפחות בשני מושגים מתחום הגבריות. (15 נקודות)
3. תארו מתוך הסרט שני אירועים שיש בהם ביטוי לאי שוויון מגדרי במשפחה / במערכת החינוך / בעבודה. הציגו את הדמויות המופיעות בכל אירוע והביאו ציטוטים מדבריהן המבטאים את תפיסות המגדר שלהן. (20 נקודות)
4. תארו את השינוי שחל בתפיסה המגדרית / בתפקידי המגדר של אחת הדמויות בסרט. הציגו את הגורמים לשינוי זה על פי עלילת הסרט. (15 נקודות)
5. רפלקציה אישית - תאר את תהליך הצפייה בסרט : האם נהנית ? התרגשת ? האם חשת אמפטיה כלפי הדמות הראשית ? האם הייתה דמות שעוררה אצלך רגשות שליליים ? (10 נקודות).
6. ציינו שני ערכים שהנחו את התנהגות הגיבורים / הדמויות בסרט (5 נקודות)
7. הציגו דילמה ערכית אחת שעלתה בסרט. כיצד פתרו אותה הדמויות השונות? (5 נקודות).
8. כיתבו האם גם אתם היית בוחר בפתרון דומה ומעדיף ערך אחד על השני ונמק מדוע. (5 נקודות).
9. תאר את השפעתו של הסרט על דעותיך ועמדותיך כלפי נושא הגבריות. נמק את תשובתך. (10 נקודות)

קריטריונים/סטנדרטים	גבוה	בינוני	נמוך
1. שם הסרט , הרקע ותקציר העלילה (15 נק')	הציג באופן מלא ומפורט את הרקע והעלילה . 11-15 נקודות	הציג באופן חלקי הרקע והעלילה. 5-10 נקודות	הציג ללא פירוט הרקע והעלילה . 0-4 נקודות
2. השיקולים בבחירת הסרט (15 נק')	נימק באופן מלא תוך שימוש בשני מושגים (או יותר) מתחום המגדר 11-15 נקודות	נימק באופן חלקי תוך שימוש במושג אחד מתחום המגדר. 5-10 נקודות	לא השתמש במושגים מתחום המגדר. 0-4 נקודות
3. תיאור שני אירועים שיש בהם ביטוי לאי שוויון מגדרי (20 נקודות)	תיאור נכון ומדויק של שני אירועים. הצגת הדמויות המופיעות באירוע וציטוט מדבריהן. 15-20 נקודות	תיאור של אחד באופן מפורט או שני אירועים שאינם מפורטים כראוי. 7-14 נקודות	הציג אירועים שאינם/ מבטאים אי שוויון מגדרי. 0-6 נקודות
4. הצגת אירוע שמבטא שינוי מגדרי והסבר הגורמים לשינוי (15 נקודות)	הציג באופן מפורט את השינוי וניתח את כל הגורמים . 11-15 נקודות	הציג באופן חלקי את השינוי וניתח חלק מהגורמים . 5-10 נקודות	לא הציג שינוי מגדרי ואת הגורם לו. 0-4 נקודות
5. רפלקציה : תיאור תהליך הצפייה . (10 נקודות)	הציג לפחות התייחסות אחת משמעותית חיובית או שלילית . 7-10 נקודות	הציג התייחסות כללית לאחת השאלות. 4-6 נקודות	הציג אמירה כללית בלבד (כגון נהייתי מאוד מהסרט). 0-3 נקודות
6. ציינו שני ערכים המופיעים בסרט (5 נקודות)	ציין שני ערכים עם התייחסות לדמויות 4-5 נקודות	ציין שני ערכים ללא התייחסות לדמויות 2-3 נקודות	ציין ערך אחד כללי 0-1 נקודות
7. הצגת דילמה ערכית וכיצד פתרו אותה הדמויות (5 נקודות)	הציג דילמה ייחס לדמויות והראה הפתרון 5 נקודות	הציג דילמה וייחס לדמויות המתאימות 3-4 נקודות	הציג דילמה כללית 1-2 נקודות

8. הצגת טיעון ערכי (5 נקודות)	הציג טענה ערכית מנומקת 4-5 נקודות	הציג טענה ערכית ערכית 2-3 נקודות	תשובה כללית כן/ לא 0-1 נקודות
9. תיאור השפעת הסרט על עמדות בנושא המגדר (10 נקודות)	הציג התייחסות מנומקת להשפעה על דעות ועמדות. 7-10 נקודות	הציג השפעה כללית ולא מנומקת. 4-6 נקודות	אין התייחסות לשאלה אלא אמירות כלליות בלבד. 0-3 נקודות

מטלה 4

מטלה 4 כיתה יב' הגשת נייר עמדה "בית דין"

הגשת נייר עמדה במסגרת "פרויקט סוגיה" – "בית דין"

כתיבת נייר עמדה בדילמה משפטית תוך שימוש בשלושה מקורות מידע לפחות, הצגת הטיעונים השונים וכתיבה מנומקת של עמדה אישית של כל תלמיד.

שלב א':

לאחר למידת הנושאים במסגרת "פרויקט סוגיה": משפט, זקנה ומגדר, עליכם לבחור נושא אחד מבין רשימת הנושאים שיפורטו מטה.

1. בחרו נושא אחד מבין רשימת הנושאים ברשימה המופיעה מטה.
2. אתרו שלושה מקורות מידע עדכניים, אמינים ורלוונטיים (מקור חוקי, מקור עיתונאי ומקור מחקרי) שיבהירו את הנושא שבחרתם ויאפשרו למקד אותו.
3. הציגו באופן תמציתי את המידע הרלוונטי מכל אחד מהמקורות שבחרתם וערכו סקירה ממזגת שלהם תוך הדגשת ההיבט המשפטי של המידע שמצאתם.
4. הקפידו לציין את המקורות עליהם מתבססת הסקירה באמצעות הערות שוליים.

רשימת הנושאים לבחירה:

דיני ירושה, עזבון וצוואה

חוק אפוטרופסות

ייפוי כוח מתמשך

דיני עבודה בגיל השלישי

זכויות נשים עובדות

חוק הביטוח הלאומי: קצבת זקנה/ קצבת שארים /וביטוח סיעוד.

הגדרת הזקנה

גילנות (הדרה על רקע גיל)

שלב ב':

לאחר כתיבת הסקירה הממוזגת ענו על השאלות הבאות:

- מהן הזכויות/החובות בנושא זה? מתוקף איזה חוק?
- כתבו דילמות משפטיות שעלו מתוך מקורות המידע וקריאת החוקים.
- בחרו דילמה אחת והציעו מגוון פתרונות אפשריים.

שלב ג':

כתיבת נייר עמדה הכולל את המרכיבים הבאים:

- ✓ הצגת הדילמה המשפטית הנסקרת תוך שכנוע הקורא בקיום בעיה וצורך בפתרון
- ✓ הצגת העמדה העקרונית של הכותבים לגבי הסוגיה שנבדקה
- ✓ ביסוס העמדה על מקורות מידע רלוונטיים ועדכניים (חוק/מאמר/כתבה וכו') – 3 מקורות לפחות
- ✓ ציון מספר פתרונות מעשיים/פתרון אחד מעשי הנותנים/הנותן מענה לבעיה האזרחית
- ✓ הוספת דעה אישית
- ✓ הגשה בזמן, אסתטיקה, כתיבה רהוטה, שכנוע הקורא

מחווה לנייר העמדה-

שלב א' - הצגת הסוגיה שבמחלוקת / 10 נק'			
פירוט	רמה נמוכה - 0-3	רמה בינונית - 4-7	רמה גבוהה - 8-10
✓ תיאור קצר של הדילמה המשפטית ✓ הדילמה המשפטית או קיים חלקי ✓ לא צוינו מושגים מתחום הידע ✓ הדילמה המשפטית שהוצגה אינה עכשווית ו/או אינה אותנטית ✓ הדילמה המשפטית אינה ברורה/או ואינה ממוקדת	✓ קיים תאור קצר של הדילמה המשפטית. ✓ צוין מושג אחד מתחום הידע. ✓ הדילמה המשפטית שהוצגה עכשווית, אך אינה ברורה וממוקדת	✓ קיים תיאור של הדילמה המשפטית. ✓ הדילמה המשפטית מנוסחת בצורה בהירה וממוקדת ✓ צוינו שני מושגים מתחום הידע הרלוונטיים לדילמה המשפטית ✓ עכשווית ואותנטית	✓ תיאור קצר של הדילמה המשפטית ✓ הדילמה המשפטית או קיים חלקי ✓ לא צוינו מושגים מתחום הידע ✓ הדילמה המשפטית שהוצגה אינה עכשווית ו/או אינה אותנטית ✓ הדילמה המשפטית אינה ברורה/או ואינה ממוקדת

שלב ב' - - סקירת ספרות רקע והסברים להבנת הדילמה המשפטית / 40 נק'			
פירוט	רמה נמוכה – 0-15	רמה בינונית -- 16 29	רמה גבוהה - 30-40
✓ בחירה והצגה של 3 מקורות מידע עדכניים, אמינים ורלוונטיים ✓ המהווים מבוא ורקע לדילמה המשפטית. ✓ הצגה תמציתית של המידע הרלוונטי מכל אחד מהמקורות וסיכום (אישי) ✓ הסקירה תכתב תוך מיזוג הטקסטים (ולא העתקתם) ותוך הדגשת ההיבט המשפטי של הדילמה לאור המידע שהוצג. ✓ קישור למושגים בתחום הידע מתוך הפרקים הרלוונטיים בתוכנית הלימודים. ✓ ניסוח ממוקד של הדילמה המשפטית לאור ממצאי סקירת הספרות. ✓ ציון המקורות עליהם מתבססת הדילמה המשפטית לפי כללי הכתיבה המשפטית.	✓ לא הוצגו מקורות משפטיים . ✓ לא הוצג מידע באופן ברור. ✓ לא הוצגו מושגים או תיאורים כלשהן הרלבנטיים לדילמה המשפטית. ✓ לא נעשה קישור למושגים. ✓ לא נעשה מיזוג טקסטים כלל. ✓ לא הוצג היבט משפטי כלל. ✓ לא צוינו המקורות כנדרש.	✓ הוצג מקור אחד עד שני מקורות מידע. ✓ ההצגה חלקית נעשה קישור למושג אחד או קישור חלקי נעשה מיזוג טקסטים בצורה חלקית ✓ הוצג ההיבט המשפטי בצורה חלקית ✓ צוינו המקורות בצורה חלקית	✓ נעשה שימוש ב - 3 מקורות משפטיים. ✓ ההצגה ברורה ורהוטת. ✓ נעשה קישור למושגים מתחום הידע כנדרש ניסוח ממוקד של הדילמה המשפטית לאור ממצאי סקירה הספרות. ✓ בוצע מיזוג טקסטים. ✓ הודגש והוצג ההיבט המשפטי של הדילמה המשפטית לאור המידע שהוצג. ✓ צוינו המקורות עליהם מתבססת הסקירה לפי כללי הכתיבה.

שלב ג' - דיון ומסקנות- כתיבת נייר העמדה ביחס לדילמה המשפטית נייר העמדה (יכתב בהיקף של 1-2 עמ') 50 נק'			
פירוט	רמה נמוכה - 0-20	רמה בינוני - 21-39	רמה גבוהה - 40-50
ויכול : ✓ הצגת הדילמה המשפטית הנסקרת ✓ הצגת העמדה העקרונית של הכותבים לגבי הדילמה המשפטית שנבחרה ✓ ביסוס העמדה על סמך מקורות המידע שנאספו ✓ הצגת המסקנות אליהן הוביל ניתוח המאמרים ✓ ציון 2- פתרונות שעשויים לפתור את הדילמה המשפטית .	✓ לא הוצגה עמדה כלל . ✓ לא הוצגה הדילמה המשפטית שנבחרה ✓ לא הוצגו הנימוקים לביסוס טענת הכותב. ✓ לא הוצגו מקורות המידע. ✓ לא הוצגו המסקנות אליהן הוביל ניתוח המאמרים. ✓ לא הוצג פתרון שיכול ליישב את הדילמה המשפטית.	✓ הוצג נייר עמדה חלקי ✓ העמדה שהוצגה שטחית. ✓ הוצגה חלקית הדילמה המשפטית שנבחרה. ✓ הוצגו נימוק 1- 2 הנימוקים הנדרשים והביסוסים לעמדה. ✓ הנימוקים שהוצגו לא הסתמכו על מקורות המידע. ✓ הוצג חלקית האמצעי ליישוב הדילמה המשפטית.	✓ הוצגה במלואה הדילמה המשפטית שנבחרה. ✓ הוצגה העמדה העקרונית של כותבי נייר העמדה. ✓ הנימוקים התבססו על מקורות המידע שנותרו. ✓ הוצגו את מסקנות לנוכח העמדה. ✓ צויין אמצעי אחד ליישוב הדילמה המשפטית.

מטלה 5- המשפט המבויס

המשפט המבויס הוא כלי לימודי, המאפשר לקבוצה של תלמידים לדמות הליך משפטי תוך התמודדות עם סוגיה אקטואלית מחיי היום יום. הנושא נבחר על ידי מורה המגמה. למעשה, המשפט מאפשר לתלמידים המשתתפים בו התנסות ייחודית בתפקיד כלשהו מהעולם המשפטי : עו"ד/סניגור/שופט וכיוב'.

שישה תלמידים, מנתחים את המצב המשפטי בקבוצות – אחת לייצוג העותרים (או התובעים) והשנייה לייצוג המשיבים (או הנתבעים) – ולאחר מכן מייצגים את הצדדים בהליך. שאר תלמידי הכיתה משמשים כחבר מושבעים. עפ"י קריטריונים מובנים ומוכתבים מראש.

בסיום תהליך העבודה נערך משפט מבויס פומבי בפני הכיתה. למשפט מוזמנים תלמידי המגמה, הורים, מורים ומכובדים נוספים. לכל צד יינתן זמן קצוב להצגת טיעונו ובסיום המשפט יינתן פסק הדין על ידי שופטים מורי המגמה ו/או שופטים חיצוניים. מדובר בחוויה ייחודית אשר לא רק מעשירה את המשתתפים אלא אף תורמת לפיתוח יכולות החשיבה מסדר גבוה, הצגת טיעונים עמידה מול קהל ועבודת צוות.

(נלקח ומעובד מתוך אתר מפמ"ר מדעי החברה)

מטרות המשפט המבויס :

- דיון מעמיק בסוגיה אקטואלית.
- ניסוח ותרגול טיעונים משכנעים ולוגיים התומכים/ מתנגדים לסוגיה.
- תרגול מיומנויות של עמידה מול קהל.
- תרגול מיומנויות של שיתוף פעולה ועבודת צוות.

להלן דוגמא למשפט מבויס מתחום דיני ירושה, עזבון וצוואות בנושא צוואה בין בני זוג.

הדילמה המשפטית:

בני זוג היו פרודים עשרות שנים (25-30 שנים). לא התגרשו, לא הייתה טענה לסרבנות גט. לא ברור למה הם לא התגרשו. הגבר לא גר בישראל. לאישה היה בן זוג. היא הוכרה כידועה בציבור של בן זוגה. כאשר בן זוגה נפטר היא קיבלה קצבת שאירים בתור בת זוג ידועה בציבור. [אפשר להיות ידוע בציבור גם אם נשואים פורמלית]. כאשר בעלה הפורמלי נפטר היא טענה לזכות הירושה שלה.

שלבי העבודה

1. **חלוקת תלמידים הכיתה לתפקידים הבאים:** יוקדש שיעור אחד לעבודת הקבוצות. קבוצה מספר 1: קבוצה של חמישה תלמידים המצדדת בטענה כי לאישה מגיע לרשת את ירושת בעלה הפורמלי (סניגורים של האישה) (שיעור אחד שמוקדש לניסוח טיעונים בקבוצה) על כל תלמיד לכתוב טיעונים המתייחסים לפחות 3- מושגים/סעיפים מהחוק מהחומר הנלמד.

קבוצה מספר 2: קבוצה של חמישה תלמידים המצדדים בטענה כי האישה לא יכולה לרשת מאחר וכבר ירשה מבן זוגה כידועה בציבור (מגבר אחר) (שיעור אחד שמוקדש לניסוח טיעונים בקבוצה) על כל תלמיד לכתוב טיעונים המתייחסים לפחות ל-3 מושגים/סעיפים מהחוק מהחומר הנלמד

קהל – חבר מושבעים – תפקידו של כל תלמיד בקהל להעריך את טיעוני הקבוצות.
ציון מ-4 עד 10.

*שיעור אחד שמוקדש להבנת הקריטריונים שעל פיהם תתבצע ההערכה.

2. המשפט עצמו:

הכנות מקדימות:

- הכיתה/ המרחב יסודר כבית משפט.
- כדי להוות לשיעור אוירה חגיגית ורצינית ניתן להוסיף אביזרים שונים כגון:
שלט גדול על הלוח: "כאן מתקיים יום עיון בנושא "צוואה בין בני זוג- צדק מול ציות לחוקים" בהשתתפות: שמות התלמידים.
- יש לארגן מקום ישיבה לחמשת תלמידי קבוצה א' ומולם חמשת תלמידי קבוצה ב'.
- ממול יש לארגן מקום ישיבה לשופטים ומאחוריהם לשאר תלמידי הכיתה המייצגים חבר מושבעים.
- לפני תחילת העימות על כל תלמיד מחבר המושבעים להצטייד במספר דפי נייר וטוש.

שופטים: יש להזמין מראש צוות שופטים שיכלול:

- השופטים במשפט המבויים יהיו מורי המגמה ו/או מומחה חיצוני. השופטים יבחנו ויעריכו את הבקאות וההבנה של התלמידים. ות בחומר הנלמד, את תקפות הטענות של שני הצדדים ואופן הצגת הטיעון מבחינת עמידה מול קהל, יכולת שכנוע וכו'.

עריכת המשפט:

- המורה מנחה את המשפט ומאפשר לכל קבוצה (ולכל אחד מחבריה) להציג את טיעוניה.
- כל תלמיד בקהל (חבר המושבעים) יעריך את טיעון כל אחד מחברי הקבוצה בציון 4-10

הקריטריונים להערכה:

- עד כמה הטיעונים שהשמיע התלמיד ברורים
- עד כמה התלמיד הציג בצורה מכובדת את טיעונו, והציג עמידה טובה בפני הקהל
- עד כמה הטיעונים שהציג התלמיד קשורים לחומר הנלמד
- ציוני הקהל יועתקו על ידי חשב הקהל.
- השופט המשמש כמומחה לענייני ירושה, צוואות ועיזבון -יעריך את בקיאות התלמידים בחומר הנלמד בציון 4-10
- השופט המשמש כמומחה לענייני תקשורת- יעריך את אופן הצגת הדברים בציון 4-10
- חשב הקהל- מחשב את ממוצע הציונים שהעניק כל תלמיד מהקהל.
- חשב כללי- מחשב ציון ממוצע בין הציון של הקהל, ציונו של המומחה לענייני ירושה וציונו של המומחה לענייני תקשורת. זהו ציונה הסופי של כל קבוצה ועל פיו תוכרז הקבוצה המנצחת.

3. רפלקציה

בסוף המשפט כל תלמיד שהשתייך לאחת הקבוצות יכתוב רפלקציה אישית.

רפלקציה אישית:

ענו באופן עצמאי על השאלות הבאות והגישו אותם בדף נפרד.

1. האם התחברתם/לא התחברתם לרעיון של משפט מבויס ככלי לימודי? הסבירו מדוע.
2. כיצד הרגשתם במהלך העבודה האישית והקבוצתית בהכנת ועריכת המשפט המבוים?
3. האם חוויתם קשיים? אם כן, כיצד התגברתם עליהם?
4. האם אתם חושבים שהשתתפות במשפט מבויס היא דרך טובה לזכור, ללמוד ולהפנים את החומר הנלמד?

הערכת המטלה:

הערכת המטלה נחלקת להערכה פרטנית וקבוצתית על פי פירוט הקריטריונים להלן:

במחווה המצורף למטה ישנו פירוט של רמות הביצוע השונות לכל קריטריון. חשוב מאוד להציג את המחווה בפני התלמידים על מנת שידעו מראש על מה יוערכו.

הערכה פרטנית - 80 נקודות.

התלמיד כתב טיעון הגיוני וקישר את טיעוניו ל 3 מושגים/ תיאוריות לכל הפחות מהחומר הנלמד	20 נקודות
עמידה מול קהל- התלמיד הציג את הדברים בצורה ברורה ומשכנעת	20 נקודות
רפלקציה אישית	10 נקודות
הערכת עמיתים- ציון התלמיד עפ"י חבר המושבעים	15 נקודות
הערכת השופטים- ציון התלמיד עפ"י צוות השופטים	15 נקודות

הערכה קבוצתית - 20 נקודות.

התלמיד שיתף פעולה ועבד בצוות בשלב הכנת הטיעונים ובמשפט עצמו	20 נקודות
---	-----------

המיומנויות הנבדקות:

- ✓ קישור בין המושגים לתיאוריות/מחקרים שנלמדו.
- ✓ מתן הגדרות נכונות למושגים והבחנה ביניהם.
- ✓ התבטאות בכתב- ניסוחים נהירים ומדויקים.
- ✓ עבודת צוות- שיתוף פעולה וחלוקת עבודה בצורה שוויונית

מחווון להערכת משפט מבוים (מאתר מפמ"ר מדעי החברה)

בחינים להערכה פרטני/קבוצתי	רמת ביצוע נמוכה	רמת ביצוע בינונית	רמת ביצוע גבוהה
פרטני: התלמיד כתב טיעון רלוונטי וקישר את טיעונו ל 3 מושגים/ תאוריות לכל הפחות מהחומר הנלמד	התלמיד כתב טיעון לא רלוונטי ולא קישר את טיעונו למושגים/ תאוריות מהחומר הנלמד	התלמיד השתמש וקישר את טיעונים רלוונטיים למושג אחד/ שניים מהחומר הנלמד.	התלמיד כתב טיעון רלוונטי וקישר את טיעונו ל 3 מושגים / תאוריות ומעלה מהחומר הנלמד
20 נקודות	1-5 נקודות	6-14 נקודות	15-20 נקודות
פרטני: עמידה מול קהל- התלמיד הציג את הדברים בצורה ברורה ומשכנעת	התלמיד הציג את הדברים בצורה לא ברורה ולא משכנעת	התלמיד הציג את הדברים בצורה ברורה ומשכנעת באופן חלקי	התלמיד הציג את הדברים בצורה ברורה ומשכנעת מאוד
20 נקודות	1-5 נקודות	6-14 נקודות	15-20 נקודות
פרטני: רפלקציה	התלמיד התייחס לשאלה אחת בצורה שטחית ולא מפורטת או אי מענה על השאלות.	התלמיד התייחס לשתי שאלות מתוך השלוש בצורה שטחית ולא מפורטת או אי מענה על שאלה.	התלמיד התייחס לשלושת השאלות בצורה מפורטת ומנומקת.
10 נקודות	1-4 נקודות	5-7 נקודות	8-10 נקודות
פרטני: ציון התלמיד עפ"י ציון חבר המושבעים	תלמיד קיבל ציון נמוך בהערכת עמיתים 4-5	תלמיד קיבל ציון בינוני בהערכת העמיתים 6-8	התלמיד קיבל ציון גבוה בהערכת העמיתים 9-10
15 נקודות	1-5 נקודות	6-10 נקודות	11-15 נקודות
פרטני: הערכת השופטים- ציון התלמיד עפ"י צוות השופטים	התלמיד קיבל ציון נמוך בהערכת השופטים	התלמיד קיבל ציון בינוני בהערכת השופטים	התלמיד קיבל ציון גבוה בהערכת השופטים
15 נקודות	1-5 נקודות	6-10 נקודות	11-15 נקודות
קבוצתי: התלמיד שיתף פעולה ועבד בצוות במהלך בשלב הכנת הטיעונים ובמשפט עצמו	התלמיד לא שיתף פעולה כלל. לא היתה חלוקת עבודה שיוויונית בהכנת המשפט ובבחירת הטיעונים המרכזיים. אחד עבד יותר מאחרים.	התלמיד לא שיתף פעולה באופן מלא. לא היתה חלוקת עבודה שיוויונית בהכנת המשפט ובבחירת הטיעונים המרכזיים- שניים עבדו יותר מאחרים.	התלמיד שיתף פעולה. היתה חלוקת עבודה שיוויונית בהכנת המשפט ובבחירת הטיעונים המרכזיים
20 נקודות	1-5 נקודות	6-14 נקודות	15-20 נקודות

ביבליוגרפיה

מבוא למשפט הישראלי:

חוק יסודות המשפט. תש"ס – 1980

חוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

חוק יסוד: השפיטה

מלכים א, ג 16-25

בני דון יחיא "משפט שלמה – דגם לחשיפת האמת העובדתית" דעת 102 (תשס"ג).

מאוטנר בדיון "עשרים שנה לספר ירידת הפורמליזם ועליית הערכים במשפט הישראלי" הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת תל אביב. מ' 2013 דברים.

משפט פלילי:

חוק העונשין התשל"ז-1977.

חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982.

מרדכי קרמיצר, "התאמת ההליך הפלילי למטרה של גילוי האמת, או האם לא הגיעה העת לסיים את עונת המשחקים" משפטים יז, 475 (תשמ"ח)

ע"פ 94/6353 כרמלה בוחבט נ' מדינת ישראל, פד"י מ"ט 647.

ע"פ 88/298 טויטו נ' מ"י, מד (1) 151 (הגנה עצמית).

בג"צ 94/5100 הועד הציבורי נגד עינויים בישראל ואח' ישראל נ' ממשלת ישראל ואח' (צורך).

משפט חוקתי:

חוק יסוד-כבוד האדם וחירותו 1992

חוק יסוד-חופש העיסוק 1992

בנבנישתי איל (2010) ביקורת שיפוטית וכשלי הדמוקרטיה עיוני משפט, לב 2, עמ' 277-303

ברק אהרון (1996) ביקורת שיפוטית על חוקתיות חוק. משפט וממשל, ג 415-403.

בג"צ 53/73 קול העם נ' שר הפנים פ"ד ז' 781.

בג"צ 453/94 שדולת הנשים נ' ממשלת ישראל, פ"ד מח (5) 501, פסק דינו של השופט מצא, פסקאות 2-3, 11-30 (1994).

בג"ץ 87/153 שקדיאל נ' השר לענייני דתות פ"ד מב (2) 221.

בג"ץ 94/721 אל על נתיב אויר נ' דנילוביץ פ"ד מח (5) 749.

בג"ץ 95/6698 קעדן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד נד (1) 258.

דיני חוזים:

חוק החוזים (כללי), תשל"ג 1973

חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה). תשל"א 1970

שלו ג' ופרידגוט-נצר לי (1999) דיני חוזים. האוניברסיטה הפתוחה, תל אביב. קטעים נבחרים.

ע"א 846/76 עטיה נ' אררט, פ"ד לא (2) 780 (1977)

דיני עבודה:

חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.

חוק שכר מינימום, תשמ"ז-1987

חוק חופשה שנתית, תשי"א-1951

חוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951

חוק פיצויי פיטורים, תשכ"ג-1963

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988

חוק דמי מחלה, תשל"ו-1976

חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953.

בין ישראל ר' וצורך ט' (2002) דיני עבודה. האוניברסיטה הפתוחה תל אביב. קטעים נבחרים.

ד"מ (ב"ש) עדי 2387/01 שפירר נ' טוב אל חברה לשיווק בע"מ (2002).

דיני משפחה:

חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשנ"א - 1953

חוק בית משפט לענייני משפחה, התשנ"ה - 1995

בג"צ 301/63 מרים שטרייר נ' הרב הראשי

בן ציון שרשבסקי דיני משפחה מהדורה מעודכנת ומורחבת בליווי תוספות והשלמות מאת פרופ' מיכאל קורנאלדי (2015)

הסרט: "גט- המשפט של ויויאן אמסלם" בימוי- רונית אלקבץ ז"ל ושלומי אלקבץ. 2014

משפט וחברה:

מאוטנר מנחם, המשפט הסמוי מן העין, אלפיים 16, 45-72 (1988)

(1954) Brown v board of Education Topeka 347 U.S.483

פסק הדין בג"ץ 1067/08 עמותת "נוער כהלכה" ויואב ללום נ' משרד החינוך ואחרים, ניתן ב- 6.8.2009, באתר בית המשפט העליון

הסרט: "ארץ קרה" במאית ניקי קארו ארה"ב 2005

מושגי יסוד במגדר:

אורטנר, שרי. 2007 (1974 ") האם היחס שבין הנשי לגברי הוא כמו היחס שבין הטבע לתרבות ? "דרכים לחשיבה פמיניסטית, מבוא ללימודי מגדר. עורכות: ינאי, אלאור, לובין והרצוג. תל אביב: האוניברסיטה הפתוחה. עמ' 25-45. תקציר.

למיש, דפנה. 2011. "הבנים על הבנות: מיפוי מגדר ומשפחה של תוכניות טלוויזיה לילדים בישראל". מסגרות מדיה. הרצליה: המרכז הבינתחומי. עמ' 61-88.

גולדין, סיגל. 2002. "אנורקסיה בישראל" או אנורקסיה ישראלית? "כמה הערות על "תסמונת תלוית תרבות" בהקשר גלוקלי". סוציולוגיה ישראלית. (ד). עמ' 105-141. תקציר.

שילוב תחום המגדר בעולם המשפט:

חוק שירות הביטחון, תש"ט 1949

חוק למניעת הטרדה מינית, תשנ"ח 1998

חוק מניעת הטרדה מאיימת, תשס"ב 2001

חוק עבודת נשים, תשי"ד-1954

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988

חוק שכר שווה לעובדת ולעובד, תשנ"ו-1996

יזרעאלי, דפנה. (1999). "המיגדור בעולם העבודה". מין מיגדר ופוליטיקה, עמ' 1

אוקן ברברה ועמליה אוליבר. 2009. עבודה בשכר ומבנה המשפחה: מחקר לאורך זמן בקרב נשים יהודיות בישראל. "סוציולוגיה ישראלית 307-33867-215.

קארין כרמית יפת ושולמית אלמוג, "הדתה, הדרה וצבא: אפס ביחסי מגדר?", עיוני משפט לט (2016): 257.

אל"מ טליה לנקרי, "מסתערות קדימה: על שילוב נשים בדרג המסתער", (אפריל 2014): 39-43.

בג"צ 4541/94 מילר נ' שר הביטחון פ"ד מט (4) 94

פרויקט סוגיה:

זקנה, מגדר ומשפט:

ישראל, ד' (2010), "משפט, צדק וזיקנה". אשל-האגודה לתכנון ופיתוח שירותים למען הזקן.

ישראל, ד' (2013), "זיקנה בהיכלים של צדק: זקנים וגילנות בפסיקת בית המשפט העליון". תל אביב-רסלינג.

דקל, ט' (2020), "נשים וזקנה-מגדר וגילנות בראי האומנות בישראל". למדא-האוניברסיטה הפתוחה.

ישראל, ד' (2010), "משפט, צדק וזיקנה". אשל-האגודה לתכנון ופיתוח שירותים למען הזקן.

חוק הביטוח הלאומי, תשנ"ה-1995.

חוק הדיור המוגן, תשע"ב-2012.

ליפשיץ, י' (2020), "סליחה על השאלה-זקנים, זיקנה ואנחנו". תוכניות בארי-שיעור חינוך על היחס לזקנים ולזקנה.

חוק הירושה תשכ"ה 1965
 ע"א 1717/98 בלאו נ' פוזש.
 ד"נ 40/80 קניג נ' כהן.
 פרשת דניאל מעוז
 ע"א 449/79 סלמה נ' סלמה,
 ע"א 247/97 סבג נ' סבג (1999).
 ע"א 719/97 אהרון יוסף נ. אהרונא אמנון
 חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב-1962
 רבובסקי, י' (2019), "הוראה ולמידה פעילה באמצעות דיבייט". מתוך: רב גוונים: מחקר ושיח 17 (4).

פמיניזם:

פרידן, בטי, 1975: "הבעיה שאין לה שם": אישה, נשים, נשיות, תל אביב: התנועה הפמיניסטית בישראל, עמודים 143-132.
 באום, ד., אמיר, ד. (עורכות) (2002) ללמוד פמיניזם הוצאת הקיבוץ המאוחד. סיכום
 מיל, ג'ון סטיוארט, [1869] 2006. "שעבוד הנשים", בתוך באום ואחרות (עורכות): ללמוד פמיניזם: מקראה. תל אביב: קיבוץ מאוחד, ע"מ 41 - 47.
 רודד, רות. (2009). חדש וישן בחקר המגדר במזרח התיכון: מבט שני על מקורות ראשוניים. (עמ' 260-273).
 דאהן-כלב, הנרייט. 2000: "נשים מזרחיות: זהות של עדה ומגדר בחינוך": מיניות ומגדר בחינוך, תל אביב: רמות, עמודים 193-210.
 אבו-טביך, ליליאן. (2013). "להפך אין לנו אינטרס בכלל!". נשים פלסטיניות בישראל מדברות על חווית ההגירה עם הנישואים". (עמ' 111 – 148).

גבריות:

גורביץ, דוד. 2001. גברים אבודים". מוזה. עמ' 37-40
 הולנדר, ע'. 2000. דימויי גבריות ותפיסת מחירה בקרב נערים מתבגרים בישראל.
 אפטר י. (2018) איפה הגברים כולם: מודל להסבר מחסומים של גברים בפניה לעזרה נפשית מקצועית. פסיכולוגיה עברית.
 אפטר, י. (2014). האבהות החדשה וסוגיות טיפוליות בהתערבות עם אבות.
 הסרט: "בילי אליוט" בימוי סטיבן דלדרי, בריטניה 2000

שפה:

איוניר, שרה. 2002. "האמפתיה כשביל ל"מקומו" של הזולת." פרקי אמהות – נשים ישראליות מגיבות ל"פרקי אבות". עורכת: משאלי. הוצאת ידיעות אחרונות

אלבין – איגנפלד, פנינה. 2007. "לשון והבדלי שפה בין נשים וגברים". קול שלי קול שלך, מגדר
חינוך וחברה. מכללת אחווה.

איזנרייך, דפנה. 'דברו אלינו' כי שפה בוראת מציאות מגדרית wp/il.org.gendersite.www .
content/uploads/2016/11/דברו-אלינו.pdf

רותי לבנשטיין לזר, מבט חדש על הסכמה בעברת האינוס, עיוני משפט מב, 2019

מגדר, מין בעולם הדיגיטלי:

רן ע', יוספסברג בן יהושע ל' (2021), "מגדר, מין ומיניות בעולם דיגיטלי: חינוך מיטיב לצעירים
ולצעירות, אפשרויות וסיכויים" מכון מופ"ת.